

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 24. XIV aastakäik

TEATAJA

16. detsembril 1939

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . . kr. 3.50
Poolaastas . . . 2.00
Välismaale . . . 7.00
Poolaastas . . . 4.00

Toimetus ja talitus

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

$\frac{1}{4}$ lhk. . . kr. 40.00
 $\frac{1}{2}$ " . . . " 22.00
 $\frac{1}{4}$ " . . . " 12.00
Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Ettevõtluse ja põhivarade säilitamine — Eesti majanduselu tähtsamad ülesanded erakordses olukorras. Tööinspektsiooni tegevus 1938. a. Maksimaalhinnad ja hinnakontroll Inglismaal. Kaubandus-tööstuskoda peakoosolek. Kaubandus-tööstuskoda 1940. a. üldine tulude ja kulude eelarve. Maksustamisküsimusi. Äriettevõtete juhtimise korraldamise alal teadete nõudmise määrus. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Äride register. Välisbörsid. Kaubahindu. Toiduainete turg. Tallinna börsi kursisedel.

**Pühadelauaial
olgu esikohal**

**A/S
A. Brandmanne**

**kakao,
šokolaad ja
kompvekid**

Galvaniseerimistööstus

Ed. Org

Tallinn

Narva mnt. 13/15 ja
Jaama tän. 8-a,
telef. 313-35

TEADAANNE

Meie turule on ilmunud igasuguseid alaväärtuslikke kroomitud ja nikeldatud töid, eriti jalgrattaid ja nende uksikosi, millel katekiht on liig õhuke või koorub lahti ja säärased esemed lahevad juba enne tarvitusele võtmist rooste. See rikub eesti tööstussaaduste head nime. Selle pahe kõrvaldamiseks ja hea-kvaliteedilise kroomi- ja niklikihi kindlustamiseks on kõik minu tööstuses kroomitud ja nikeldatud tood nüüdsest peale varustatud kvaliteedi kaitsemärgiga. Kroomi kvaliteedi märgiks on kuldkaru beezil foonil, nikli kvaliteedi märgiks hõbekaru sinisel foonil

Nõudke kõikjal kroomitud ja nikeldatud esemeid juuresoleva kvaliteedi kaitsemärgiga. See kaitsemärk tagab tugeva ja roostekindla kroomi- ja niklikihi

Ed. Org

PIIRITUSEPUHASTAMISE VABRIKUTE O.-Ü.

TALLINNA

VIINAVABRIK

PEENVIINAD
PARFÜMEERIA

Kuldauraha Pariisis 1924

Grand Prix Tallinnas 1925

MEREPUIESTEE 15 TELEFON 304-26

Ettevõtluse ja põhivarade säilitamine – Eesti majanduselu tähtsamaid ülesandeid erakordses olukorras

Kaubandus-tööstuskoja juhatuse esimehe Joakim Puhk'i kõne koja peakoosolekul 15. detsembril s. a.

Kaubandus-tööstuskoda asub 1940. a. tegevusele Euroopas puhkenud laastava sõja tähe all. Kui veel sõja algul avaldati lootusi, et sõda lokaliseerub nii oma vaenutegevuselt kui ka majanduslikult mõjult, siis juba praegu võime täie kindlusega väita, et need lootused on luhtunud.

Nagu nüüd näeme, on sõjategevuse eesmärgiks ja vahendiks mitte üksnes vaenlase inimjõu, sõjaväe, hävitamine, vaid sõjalise tegevuse eesmärgiks on haarata kõiki vaenulise riigi eluavalduisi, eriti aga purustada vastase majandusliku tegevuse aluseid.

Majanduslike sõjavahendite tarvituselevõtmisele peamiselt kaupade vaba liiklemise lõpetamise näol lisanduvad tasakaalu häirivad toorainete ja valmissaaduste tohutud kulutused, mida otsese sõjalise tegevuse ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks maailma jõukamad riigid on sunnitud ette võtma.

Kuid sellega ei piirdu moodsa sõja erilme. Endisel ajal oli maksev rahvusvahelise õiguse põhilause, et sõjast otseselt mitteosavõtvate neutraalsete riikide normaalset elukäiku sõdivad pooled ei tohi riivata. Selle põhimõtte heitsid maailmasõja lõpuaastad juba osaliselt kõrvale.

Juba maailmasõja lõpuaastail said erapooletudki tunda, et nende endi soovi vastaselt nad olid kistud sõjaorbiiti.

Praegune sõda algas samas, kus eelmine lõppes. Kohe sõja algpäevil selgus, et sõdivad maailmariigid ei saa ega või lubada erapooletute riikide kontrollimata kaubitsemist. Otsest tabati erapooletuid kehtimapanud sõjakerandi, priisikorralduste ja blokaadi eeskirjadega. Neile otsestele vahenditele lisandub surve kaubalepingute ja üksikute muude sobingute sõlmimisel.

Nii läheneme päev-päevalt olukorrale, kus erapooletute riikide majanduslik staatus sunnitakse kohanduma sõdivate riikide endi olukorrale. Ja me näeme, et juba praegu kogu maailm on haaratud sõja raudseist klambreist ning majandusliku sõja kõiki riike haaravast faasist on üksainus samm olukorran, kus kõnelevad juba relvad üldises ja ennekuulmatus ulatuses.

Ka meil ei ole erilisi põhjusi loota, et sõjapidamise raskused jäävad ainuüksi teiste riikide

kanda, meile võimaldades segamatut tegutsemist või koguni rikastumist. Kogemused näitavad, et rahvustervikuna ka Eesti on sunnitud enda kanda võtma osa sest raskest koormast, mida inimlike korralduste puudused on kogu inimkonna õlgadele veeretanud.

Tänu meie positsioonile ja riigi juhtimise õigele suunamisele on meil välditud küll otsene sõjaline tegevus — verevalamine. Kuid sellest hoolimata me peame mobiliseerima majanduslikult — sihiga säilitada võimalikult neid majanduslikke positsioone ja ressursse, mida me oma eelkäiva tööga oleme suutnud võita ja koguda. Kui meie jõupingutused selles suunas peaksid vilja kandma, oleme saavutanud inaksumi.

Moodne sõjamajandus on seadnud tagaplaanile üksiku ettevõtja huvi ning on kogu riigi ökonoomika jätnud riigivõimu juhtida ja korraldada. Ühepoolsete riigi korraldustega on korrapealt lõpetatud loomuliku nõudmise-pakkumise vahekorrad.

Seoses sõjaga väärib erilist tähelepanu ka transpordiküsimus, mida vaenulised pooled oma huvides tõkestavad, kitsendavad ja reguleerivad. Selles vallas on erapooletutel võimalik oma huve kaitsta üksnes leidlikkusega uute kaubateede avastamisel ja ümberkorraldamisel.

Meie majanduselu on peale otsese sõjaolukorra ka veel häiritud mõnest meie maa-alal aset leidnud poliitilisest momendist. Nimetame siin meie sakslaste ümberasustamise aktsiooni, ühenduses sellega on lahkunud sakslaste varanduste transfereerimine üks raskemaid majanduslikke küsimusi, mille otstarbekast lahendusest oleneb teatud määral ka Eesti majandusliku tegevuse areng.

Sõltuvalt olukordadest on meil suurenenas majanduslik läbikäimine Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liiduga. Kuivõrd suuri pingutusi tuli omal ajal meil näha ümberorienteerumiseks lääne turgudele, niisama suur on meie ülesanne kohanduda uuesti neile nõudeile, mida seab NSV Liidu poliitiline ja majanduslik eristruktuur. Ka Eestis asuvate NSV Liidu väeosade ja asutuste varustamise küsimus on päevakorrale tõusnud.

Eesti rahvamajanduse eeldused nende eluliste küsimuste lahendamisele asumiseks ei ole ebasoodsad.

See paratamatu ümberorienteerumine meie kahe suure naabri, Vene ja Saksa, turgudele, kelledest tõhusalt olenevad praegusel momendil meie ekspordi ja impordi võimalused, omab seetõttu eri tähtsuse, et oleme sunnitud oma põllusaadusi neile turustama peaaegu väljaspool võistlust, saades vaid hindade tõusu võilt ja lihasaadustelt mõnisteist protsenti, sealjuures aga makstes meie tööstustele tarvisminevate toorainete eest, näit. raua pealt, kuni 70%, keemiasaadustelt kuni 100% ja puuvilla pealt 30% rohkem kui enne sõda.

Selge on, et sellase hindade tõusu juures sisseveetavatele kaupadele ja ekspordivõimaluste vähenemisel me seisame paratamata suurema hindade muudatuse ees meie siseturul. See põhjustab omakorda töömahu vähenemise tööstusettevõtete eelseisval aastal.

Õnnestub meil aga parandada hindade vahetõrke sisse- ja väljaveetavate ainete tasakaalustamiseks ja tasemeni, nagu see enne sõja puhkemist aset leidis, siis võime eelseisvale aastale töömahu säilitamise mõttes optimistlikumalt vastu astuda.

Meie ringkonnad ei jaga arvamist, et tööstustel võimalduks ülal pidada, nagu see aset leiab praegu, 62 tuhat töötajat, kellede käte rakendamiseks oli vaja sisse vedada rohkesti tooraineid, tootmisvahendeid, transport- ja ehitusmaterjale.

Selle töömahu säilitamiseks vajaksime eelseisval aastal välisvaluutat, praeguste kaupade hindu arvestades, vähimalt kuni 30 milj. krooni enam kui tänavu.

Et aga põllusaaduste, metsa ja teiste ekspordikaupade hindade tase praegusel momendil ei küküni kaugeltki säärase tõusuni, siis on möödapääsmatu tuleval aastal, kui olud ei muutu, kaubabilansis suurem puudujääk.

Me ei pea enestele illusioone tegema. Peame tõele otse näkku vaatama ja ka kõige halvema konjunktuuri kujundamisele end ette valmistama.

Eesti on põllumajandustoodete poolest rikkalikult varustatud riik ja nälga meil ei tarvitseks karta, kui ka vabrikute töömaht peaks tõmbuma koomale. Meil tuleks end vaid ümber korraldada.

Ka on asutamisel mõned uued tööstusettevõtted seni vähe kasutatud toorainete kaevandamiseks ja töötlemiseks. Need võimalused on seda rõõmustavamad, et need osaliseltki kataksid tõenäoliselt paratamatut töömahu vähendamist teistel aladel.

Sisekaubanduse positsioon on küllalt kõikumine ja olukordadest olenev. Kahtlemata tuleb lähemas tulevikus arvestada sisekaubanduslike käivate vähenemist elukalliduse tõusu arvel. Meie kaupade import on tulnud peamiselt samuti sõdivalt riikidelt, kellede pakkumise vähenemine ja raskemad tingimused ei jäta oma mõju avaldamata.

Raskemaid ülesandeid on seatud ka meie laevandusele, kes peab kiiresti ja otstarbekalt reageerima konjunktuuri, regulatiivide ja muude olude muutmisele, eriti hoides laevandust materjalosa hävimise eest. Seni on Eesti laevandus oma algatusega raskusi suutnud lahendada, olgugi et kõige viimase aja sündmused ka sellele alale tumedat varju pole jätnud heitmata.

Kitsendused, mida erakordsed ajad paratamatult enesega kaasa toovad, on oma mõju avaldanud ka meie pangandusele. Hoolimata sellest on pangad siiski suutnud kiiresti ümber kohaneda, nende töö on rahuldav ja pangandus püsib endiselt kindlal alusel.

Sõltuvalt olukordadest, mis lühidalt eespool märgitud, lähivad koja ülesanded 1940. a. tunduvalt lahku neist, mis koda eelnevate aastate tegevuskavadesse on võtnud.

Totaalne sõda Euroopas on seadnud ka meid olukorda, kus on vaja rakendada eranditult kõikide kodanike võimeid selleks, et Eesti pääseks võimalikult vähemate kaotustega heitluste keeresest. Seks jõupingutuseks tuleb meil tegutseda kõigi majandusringkondadega koos töötades ühiseiks saavutusiks. Nüüdne suur töökoormatus tuleks jaotada võimalikult laiemale pinnale. Seda kandepinda saaks ja peaks meie arvates viivitamata laiendama tiheda kontakti loomisega kutsekodade vahel ühelt poolt ja valitsusasutuste vahel teiselt poolt.

Kaubandus-tööstuskoda on kogu oma tegevuse ajal rõhutanud tarvet luua tihedamat kontakti valitsusasutustega. Eriti viimasel ajal on need püüded leidmas vastukõla.

On väljaspool igasugust kahtlust, et majandusringkondade rikkalikud kogemused ja teadmised on varad, mida riigi majandus ülesehitamisel ei saa kasutamata jätta. Kogemused näitavad, et selle juhtmõtte tähele panemata jätmine on seotud sageli parandamatute kahjudega.

Koja püüdeks on ja jääb, et algatused kasvaksid orgaaniliselt, nii-ütelda, alt üles. Ainult sel korral on loota tõelist edu ja koordineerimist, mille vajadust, eriti nüüd, sõja keeriste ajastul, tuleb rõhutada. Tuleb luua veendumus, et kutsekojad ei ole ainult oponendid ja tühjad

kritiseerijad, vaid nende tegevuse õigel hinnangul on vägagi tõhusaid tulemusi.

Konkreetsemat laadi erakordsete ülesannete hulgas märgiksime ära tähtsaimad:

Nagu nimetatud, on praegu majanduselu arengut tähtsamalt takistamas vajaliste toorainete ja toodete puudus turgudel, nende rasked saamise tingimused ja eriti transpordi tõkestused. Kogemused on näidanud, et paljudest nendest raskustest on võimalik üle saada majandusringkondade ühiste algatuste kaudu. Majandusministeeriumi ja koja ringkondade omavaheline ja vastastikune koostöö on toonud lahendusi, mille leidmine üksikult võttes oleks võimatu. Eriti soodsalt on lahenenud need ettevõtted, mis on alustatud majandusringkondade enese algatusel. Sel alal saavutatud edu tuleb meie suuremate väliskontrahentide koordineeritud tegevusele vastukaaluks edasi süvendada ja arendada. Alus sellasele korraldusele on pandud.

Koja juures tegutsevad juba edukalt mitmete majandusalade koondused, kellede huvipiirkond on suunatud nii sisemaiste kui ka välismaiste tehingute sooritamiseks. Nende koonduste arendamise ja uute koonduste ellukutsumiseks, samuti koonduste tegevuse hõlbustamise huvides luuakse kojas eriline koondus Väliskaubanduse büroo näol, kes käsitleb kõigi ärialade ühtlasi huve, eriti kontaktipidamisel valitsusasutustega, andmete kogumisel, informatsiooni andmisel ja vajaduse korral konkreetsete tehingute tegemisel.

Koja tegevus on suunatud tegevusvõimaluste ja töömahu säilitamisele. Eriti viimane küsimus on esmajärgulise tähtsusega. Koja ringkonnad on kõik oma püüded ja võimed rakendanud selleks, et töövõimalusi alal hoida. Suurte pingutuste tagajärjel on sel alal märkida saavutusi, kuid õiglane maksustamine, võimalike koormiste õiglane arvestamine ja tööõigusliku poliitika otstarbekohane suunamine jääb ka siin küllalt mõõduandvaks teguriks. Siin on koostööl ja vastastikusel mõistmisel väga tähtis ülesanne täita. Koda omalt poolt jätkab pingutusi sobivate lahenduste leidmiseks sihiga säilitada produktiooni, mis kõigi kaaskodanike huvides on ühtsi tähtis.

Sakslaste lahkumisega vabaks muutunud ettevõtluse võimalusi tuleb kasutada. Siin on kojal raske konkreetsetel soodustavaid samme astuda, olgugi et koja poolt juba varem alustatud aktsioonid ärilise kutseoskuse arendamiseks kursuste ja loengute kaudu kahtlemata teatavat osa uute kaadrite kasvatamisel mängimata ei jäta. Neid taotlusi tahab koda jätkata ka tuleval aastal.

Ümberasuute varade transferdi alal jälgib koda meie valitsusasutuste püüdeid küsimuse lahendamisel, mitte keeldes oma kaasabi, kus see võiks olla vajaline.

Erakordne aeg nõuab riigilt ka erakordseid vahendeid ja algatusi. Koda on alati lojaalselt suhtunud riigi tarvete rahuldamise vajadustele. Ka nüüd pakub koda sel alal oma täielist koostööd ja kaasabi, kuid ta jääb lootma, et uute koormiste seadmisel peetak silmas meie ettevõtluse kandejõudu, olles teadlik sellest, et ühekordne suurem ammutamine võib lõpptulemusena hävitada tuluallika enese. Koda astub vajalisi samme selleks, et koormised riigile ei hävitaks maksumaksjate põhivarasid.

Sama on üldiselt maksev uute sotsiaalkorralduste sisseseadmise puhul. Ka sel alal on koda valitsusasutuste algatustele alati suhtunud heatahtlikult ja lojaalselt. Koja kaalutlused on olnud juhitud üksnes soovist säilitada ettevõtlust, investeerimiste tasuvust ja vajalist tootmise pinget. Iga sotsiaaluendus on seotud erakordselt suurte kulutustega ja koormistega. Nende õige arvestamine ja kohandamine ettevõtluse kandejõule on koja otseseks ülesandeks ka eesolevatel aegadel. Vajaline koostöö ja vastastikune mõistmise arendamine selles suunas on koja arvates esmajoonelise tähtsusega.

Erakordsetes aegades asub koda uutele ülesannetele, juhitud soovist:

1. Säilitada Eesti ettevõtlust ja selle põhivarasid.
2. Säilitada huvi uue ettevõtluse vastu.
3. Koordineerida tarbe korral üksikettevõtete huve ja koondada neid ühistesse algatusesse.
4. Esineda välisturgudel koordineeritud vastapartnerite tegevuse juures samuti koondatult.
5. Taotleda, et sõjamajanduse oludes vajalised kitsendused, korraldused ja algatused viidaks ellu kooskõlas kitsendustele alluvate õigustatud huvedega.
6. Nende sihtide saavutamiseks leida tihedat koostööd valitsusasutuste ja kutsekodade vahel.

Uute jõupingutuste kõrval jätkab koja aktiveet juba väljakujunenud radu mööda oma tegevust. Nii püüab panganduse alal koda kaasa aidata meie pangandusele välja jõuda normaalsele arengule.

Kiiresti muutuvad olud seavad koja panganduse aktsiooni ülesande ette lahendada pakitsevaid päevaküsimusi, mis alatasa esile kerkivad.

Ka kindlustusala küsimused leiavad vajalist tähelepanu. Suuremaks tööks sel alal jääks ka eeloleval aastal kindlustuslepingu seaduse eelnõu väljatöötamine. Kindlustusala päevakorras seisab erilisel küsimus sõjaehtude vastu kindlustuse rahuldavaks lahenduseks.

Ka maksuseaduste kodifitseerimise ja uute eelnõude puhul töötab koja pangandussektsoon aktiivselt kaasa. Pangandust riivavatele sotsiaaluendustele tuleb pöörduda vajalist tähelepanu.

Koja kaubandussektsoonidel on seoses erakordsete olukordadega otseselt lahendada küsimusi ja kaasa töötada järgnevalt:

Valvata uute koormiste jõukohasuse üle, töötada kaasa väliskaubanduse arendamisele sidemetete muretmisega, informatsiooniga ja ühisalgatuste edendamiseks, mis praeguses olukorras on eriti oluline. Kaasa töötada kaubalepingute sõlmimisel. Olla abiks Eesti kaubavahetuse korraldamisel NSV L-ga ja abistada Eesti kaupmehi läbirääkimises NSV L-u kohalike asutustega. Kaasatöötamine maksuseaduste kodifitseerimisel ja revideerimisel. Kaubanduskommitee registreerimine. Kaupmeeste organiseerimistööde jätkamine erialade järgi ja eriotstarbeiks. Korraldada kaupmeeste kursusi ja loenguid nende huvipiirkonna küsimuste kohta. Töötada välja alused vanade ja vaesestunud kaupmeeste abistamiseks.

Samuti jätkab koda kaupmeeskonna organiseerimise tähtsuse selgitamist, jaekaubanduse huvide kaitset, töötades intensiivselt kontaktis linna väikekaupmeeskonna ja maakaupmeeskonna organisatsioonidega.

Kavas on veel: kaupmeeste-päevade korraldamine eelmiste aastate eeskujul.

Kaubandusse puutuvate küsimuste uurimise jätkamine, ühiskaubanduse ja erakaubanduse osatähtsuse selgitamine.

Tööstusküsimustest, nii suur- kui ka kesktööstuses, võiks jooksvate ja erakordsete tööde kõrval eriti nimetada kava:

Taotleda sotsiaalseaduste kujundamist vastuvõetaval kujul.

Valvata maksukoormise kohandamise üle kandejõu kohaselt.

Tööturu ja töötüli küsimuste lahendamine vastuvõetavas suunas ja kandejõu kohaselt.

Ratsionaliseerimise algatuste juhtimine ja kohaldamine vastuvõetavasse ulatusse ja vormidesse nii suur-, kesk- kui väiketööstustes.

Valvata tööstuse huvide eest kaubalepingute sõlmimisel.

Levitada töösturite keskel õiget arusaamist sotsiaalseaduste vaimust ning aidata neid seadustega kokkupõrgete korral.

Valvata, et tööstuslikku tegevust puudutavad normid oleksid kooskõlas praktilise elu nõuetega.

Tegutseda sihis, et eraomanduse põhimõtte saaks kindlat tunnustust ja et majandusalal tegutsejatele oleks kindlustatud kindlam osasaamine oma tööviljast.

Hoolitseda selle eest, et investeerimised tööstusalal vastaksid rahvamajanduse tarvetele ja kandejõule.

Jälgida majanduslikke ja sotsiaalseid tendentse välismail ning tutvustada nendega koja ringkondi.

Väiketööstuse alal on lisaks eelmisele märkida püüdeid kutseoskuse, organiseerimise ja keskn- ning väiketööstuse eriküsimuste lahendamise alal.

Laevanduse eriülesandeist oleks mainida:

Laevaomanike koostöö kõigis võimalikes laevandust ja merekaubandust puutuvais küsimis, vastavalt laevandussektsooni ülesandele.

Sõja algul sektsooni juure loodud Laevaomanike Informatsioonikeskuse töö jätkamine sihiga hoida laevaomanikke pidevalt kontaktis kõigi uute nõudmistega ja eeskirjade suhtes merekaubanduse ja navigatsiooni alal. Jatkata Kaubalaevastiku ja Laevasõidu Bülletääni väljaandmist.

Kaasa aidata ja toetada kodumaise sõjakindlustuspooli tegevust, samuti ka meremeeste kindlustuse tegevust.

Tähelepanu pöörmine meie sotsiaal- ja fiskaalseaduseandlusele, katsudes vältida meie laevanduse liigset koormamist uute sotsiaalsete ja fiskaalsete kohustustega.

Pidevalt jälgida kaubalaevastiku säilitamise vajadusega seoses olevaid küsimusi ja astuda samme selleks, et kaubalaevastik sõjaoludes ja ka pärast sõda oleks materiaalselt terve ning võistlusvõimeline.

Jälgida ja kaasa aidata mereühenduste allshoidmiseks Eesti ja välisriikide vahel.

Peale nende eriküsimuste kuulub koja tegevusse juba väljakujunenud ulatuses jooksev töö, mis on juba aastate kestel leidnud kindlad vormid. Nende tööde välispidine efekt ei ole suur, kuid aasta-aastalt arenenud jooksev töö on koja tegevuse juure tõmmanud üha laiemaid valijate

hulki, kellele koda ühel või teisel viisil on saanud kasuks olla. Nende jooksvate ülesannete lahendamine võimalikult painduvalt ja kiirelt on ülesanne, mida koja keskasutus jätkab pidevalt ja intensiivselt.

Kontakt koja osakondade ja esindustega on pidev. Seda kontakti tuleb jätkata ja süvendada.

Tööinspeksiooni tegevus 1938. aastal

Tööinspeksiooni tegevuse kohta 1938. a. annavad ülevaate allpooltoodud arvulised andmed.

Tööinspeksiooni isiklikus ega arvulises koosseisus 1938. a. muudatusi ei olnud ja koosseisu kuulusid: vanem tööinspektor, eriülesannetega tööinspektor, 8 jaoskonnainspektorit, 8 tööinspektori abi ja üks tööinspektori ameti kandidaat.

Tööstuslike käitiste arv, mis kuuluvad tööinspeksiooni järelevalve alla, näitas ka 1938. a. jooksul tõusu, ent siiski märksa tagasihoidlikumat kui eelnevail aastail. Näib, et tööstuse elavnemine on jõudnud haripunktini ning olukord sel alal on stabiliseerumas.

Aasta keskel oli käitiste arv 7589 — seega tõus 696 käitise ehk 10% võrra. Mis puutub tööstustöölise arvu, siis seegi teatud mõttes stabiliseeruvat, olles üldiselt võttes samal tasemel 1937. aastaga, nimelt 76.085. Töötajate arvult seisis esikohal tekstiiltööstus (11.839), kuigi seal aasta jooksul töötajate arv on 2.005 võrra langenud. Järgmisel kohal töötajate arvult oli ehitustööstus (9357). Ka siin oli aasta keskel töötajate arv 1284 võrra väiksem eelmise aasta arvust. Siin põhjustas töötajate arvu langust suuremate ehitustööde lõppemine, kuna kevadel valmisid paljudes suurtööstustes käsilolnud tööstushoonete ehitused. Kolmandal kohal seisis 1938. a. murrud ja kaevandused, kus töötajate arv, olles 8979, tõusis aasta jooksul 424 isiku võrra. Põhjuseks oli üldine töömahu suurendamine uute õlivabrikute käimalaskmise tõttu Kohtlas ja Kiviõlis. Neljandana tuleb mainida toidu-, maitseainete- ja jookidetööstust (8625 töölisi). Ka siin tõusis aasta jooksul töötajate arv 574 isiku võrra.

Naistöötajate arv (22.925) näitas langust 665 isiku võrra. Alaealiste arv on aga tõusnud kuni 1470 ning oli seega 181 isiku võrra suurem kui 1937. a. Alaealiste arvu tõus tuleb peamiselt panna tööstusõpilaste arvele, kuhu neid suunab koolireform.

Välismaalaste arv tööliiskonna keskel näitas aasta jooksul suurt tagasimekut, langedes

Asudes uue aasta ülesannete juure, julgen avaldada lootust, et hoolimata tervet maailma vapustanud sündmustest Eesti majandus pääseb neist suhteliselt väheste kaotustega. Kaubandustööstuskoda kui üks lüli Eesti majandust korraldavast organisatsioonist ei jäta omalt poolt midagi tegmata selleks, et meie majanduselu jätkuks ja areneks meie rahva üldiseks hüvanguks.

1937. a. 356 pealt 251 peale, vähenemine on seega ligemale 30%. Vähenemine langeb siin täies ulatuses põlevkivitööstusele, kuhu paar aastat tagasi toodi poola töölisi.

Haiguskindlustuse alla kuuluvate käitiste arv on aasta jooksul tõusnud 419 ja neis töötajate arv 2316 võrra, nii et aruandeaasta lõpul oli haigekassade all 6941 käitist 64.985 töötajaga. Haiguskindlustuse alla on arvatud kõik tööstuslikud käitised, kus töötab kas või ainult üks palgaline tööline; õnnetuskindlustuse alla on arvatud kõik tööstuslikud käitised, kus töötab vähimalt 5 töölisi, ja alla 5 töölisega käitistest need, kus töötamisel tarvitatakse jõumasinate abi. Nii oli õnnetuskindlustuse alla arvatud aruandeaasta lõpuks 3974 käitist 62.808 töötajaga. Seega kuulus õnnetuskindlustuse alla 1938. a. lõpuks tööstustöölisest 92% ja haiguskindlustuse alla 95%.

Tööinspeksiooni poolt revideeritud käitiste arv oli aruandeaastal suurem eelmise aasta arvust 439 võrra või 1,4% ja ületas arvuliselt kõik eelnevate aastate vastavad arvud. Revideerimiskäikude arv on suurenenud 288 võrra. Kõige enam revideeriti toidu-, maitseainete- ja jookidetööstust — 1141 käitist — neist pagari- ja kondiitritööde alal 431 käitist. Viimaseid on revideeritud peamiselt öösel ja nimelt 1124 korral. Pagaritööstuse nii sage revideerimine on tingitud sellest, et selles tööharus on seaduse rikkumine, eriti öötöö keelu seaduse rikkumine, väga suur. Revideerimiskäikude üldarvust, mida oli 6060, on tehtud järjekordseid revideerimisi 5747, töötajate kaebuste läbivaatamiseks 56, tööõnnetuste uurimiseks 60, töötülide puhul 48 ja muudel põhjustel 142 käiku. Öisi revideerimiskäike on tehtud aasta jooksul 1134 ja neist 1124 pagaritööstuses.

Töökaitse seaduste ja määruste rikkumisi avastasid tööinspektorid 1938. a. 9687 korral. Nende kõrvaldamiseks on tööinspektorid 6791 juhul piirdunud märkuse tegemisega ja juhatuste andmisega, kuna 2896 juhul on tööinspektorid seadusest üleastujaile nende vastutusele

võtmiseks koostanud protokollid. On tehtud märkusi: tööstuses 6520, põllumajanduses 154, ärides ja kontorites, kodumajapidamises ning restoranides ja võõrastemajades 117; vastavalt on koostatud protokolle 2697, 140 ja 59. Koostatud protokollidest on 2172 saadetud edasi vanemale tööinspektorile ja 663 kohtule. Protokollide põhjal on aasta jooksul käitiste valdajaile määratud karistusi vanema tööinspektori poolt 2078 ja kohtute poolt 593 juhul, kokku 2671 juhul. Eelmisel aastal oli trahviotsuste arv 2066, tõus seega 605 võrra.

Kõige enam esineb seaduserikkumisi töötajate elu ja tervise kaitseks antud eeskirjade alal, nimelt 2814. See on tingitud peamiselt 1938. a. jõustunud tööstuslike käitiste tööõnnetuste vältimise ja töötervishoiu määruse eeskirjade rakendamisest. Olgugi et määrus avaldati juba 1937. a. lõpul ning see jõustus alles 1938. a. kevadel, ei olnud suur osa käitistest selle nõudeid täitnud. Määruse elluviimine nõudis käitise valdajailt kaunis tunduvaid kulutusi ning aega ja paljud olid eeskirjad jätnud täitmata ühelt poolt oskamatuselt tingitult ja teiselt poolt lihtsalt sellepärast, et nii mõnedki eeskirjad osutuvad teostamatuks. Arvestades seda, tööinspektor piirdus peamiselt märkustega ja näpunäidete andmisega. Protokolle on seetõttu tehtud ainult 32 juhul ning trahviotsuseid on järgnenud vaid 21. Eriti ohtlike puuduste ilmnemisel on vastavad seaded kuni puuduste kõrvaldamiseni tööprotsessist lihtsalt välja lülitatud.

Teisel kohal seaduserikkumiste arvult on eeskirjade mittetäitmine palgaramatute kohta, nimelt 1995. Haiguskindlustuse seaduse rikkumisi esines 1547 ning nõutavate teadete mitteandmine või valeteadete andmine 1367 juhul. Eeskirjade rikkumine seisab siin peamiselt mitmesuguste statistiliste teadete mitteandmisel ja käitiste mitteõigeaegselt registreerimisel. Tööaja seaduse eeskirjade rikkumisi tuli aasta jooksul ette 675 ning pagaritööstuses öötöö keelu seaduse rikkumisi 296.

Aruandeaasta jooksul oli tööinspektoreile esitatud töövõtjate poolt kirjalikke kaebusi 6101, neist 5669 individuaalselt ja 432 kollektiivselt. Kõige enam on esinenud kaebusi palga mitteväljaandmise ja kinnipidamise kohta, nimelt 3171. Arvult teisena esinevad kaebused töölt lahtilaskmise kohta enne tähtaja lõppu, missuguseid esitati 1090. Kolmandal kohal on kaebused

tööaja seaduse rikkumiste üle 624 ning neljandal kohal palgaramatute mitteväljaandmise või valede sissekirjutuste kohta 598 juhuga.

Need kaebuste liigid koos kaebustega õnnetus- ja haiguskindlustuse seaduste rikkumiste kohta moodustavad kaebuste üldarvust kogusummas üle 95%, mis on ka loomulik, sest need alad on kõik seoses tööandjailt saamata jäänud töötasudega või kindlustusasutustelt saadavate sammetega, mis tabab töolist kõige valusamalt.

Tööinspektorite vahendust mitmesuguste töötulide rahulikul teel lahendamiseks on palunud aasta jooksul käitise juhatused 54 ja töötajad 4933 korral. Vahenduse tulemusena on neist lahendunud ilma kohtu- või teiste ametivõimude poole pöördumata, kas osaliselt või täieliselt, tööandjate nõudmistele puhul 35 ja töövõtjate nõudmistele puhul 2502 konflikti. Tööinspektorite vahendusel on töövõtjad kohtuta saanud kätte kinnipeetavat töötasu Kr. 58.596, missugune summa eelmise aasta omast on suurem 15,5 tuhande krooni võrra.

Haigekassade poolt avaldatud kaebuste puhul on tööinspektiooni kaudu 1938. a. nõutud sisse tööandjate poolt tasumata jäetud haiguskindlustusmaks 3075 juhul, kogusummas Kr. 133.908 suuruses.

Aruandeaastal suurenes käitiste arv, kus valiti tööliiskonna asutused, 26 võrra, ja tööliiskonna asutuste liikmete arv 46 võrra. Tööliiskonna asutused puuduvad nüüd veel peamiselt hooajalistes käitistes (ehitustööd, saeveskid jne.), kuna neis tööliste koosseis on väga vahelduv ning tööde kestvus lühike. Aasta lõpul olid 83 käitises valitud tööliisvanemad ning 78 käitises tööliisnõukogud. Valitud tööliisvanemate ja tööliisnõukogu liikmete arv oli 1938. a. lõpul 376.

Aruandeaasta jooksul tuli mitmes suurtööstuses ette, et tööliisnõukogu liikmeid või tööliisvanemaid vallandati, ilma et oleksid esinenud või leidnud aset seaduslikud põhjused. Kui tööinspektor tegi ettekirjutuse sääraste vallandamise otsuste tühistamiseks, ei täitnud neid tööandjad, väites, et tööinspektioonil puudub õigus sääraste otsuste ja ettekirjutuste tegemiseks, kuid Riigikohus, asja arutanud, asus seisukohale, et tööinspektioonil on see õigus siiski. Sellega on selgitatud need küsimused, mis seni tööstuslike käitiste tööliiskonna asutuste seaduse kohandamisel peeti vaieldavaiks, mitte ainuüksi tööandjate ridades, vaid ka tööliiskonnas eneses.

Maksimaalhinnad ja hinnakontroll Inglismaal

Hinnatõusu tõkestamiseks või vähemalt selle kontrollimiseks on Inglise valitsus valinud tuntud maksimaalhinnade süsteemi. Selle süsteemi rakendamisega seotud raskused on samuti juba ammugi tuntud. Ja ka käesoleval juhul on need kerkinud päevakorradele. Paljudel juhtudel ilmneb, et maksimaalhinnad olid algselt määratud liig madalaina ja neid tuleb seepärast nüüd tagantjärele tõsta. See kehtib kõigepealt laevanduse kohta, kus ei olda rahul valitsuse poolt määratud prahihinnamääradega. Teraviljaveol La Platast Inglismaale makseti enne sõda ca 20 š tn kohta. Maksimaalseks prahihinnaks määrati kontrolli poolt inglise laevadele 32 š 6 d. Kuna neutraallaevad saavad aga samal ajal sama veo juures kuni 60 š tn kohta, ei taha inglise kaubalaevastik enam leppida nende suhtes kehtivate määradega. Inglise valitsus kavatses muidugi võimalikult madalamate veokulude kaudu tõkestada importkaupade hinnatõusu, milline niikuinii toimus naela languse tagajärjel. Nähtavasti on Inglise valitsus nüüd siiski sunnitud võtma revideerimisele senised prahihinnamäärad. Inglise laevaomanikud rõhutavad, et nende kulud on juba tõusnud selles ulatuses, mis ei võimalda enam vedu senisel tasutingimusil. Näit. on sõjalud põhjustanud, et sõit La Platast Inglismaale, mis kestis enne sõda 30 päeva, nõuab nüüd 60—70 päeva. See tähendavat, et üksnes sõekulud tõusevad 1000 naela võrra sõidu kohta. Sellele lisanduvad suuremad palga-, kindlustus- jne. kulud. Sõiduaega pikenedamine põhjustab ka, et laevadesse investeeritud kapitali ei suudeta kasutada nii efektiivselt nagu varem. Laevaomanikud kurduvad, et nad ei suuda teostada vajalikke amortisatsioonide ega hoolitseda laevanduse koosseisu uuendamise eest. Inglise valitsus seisab siin õige raske valiku ees. Seniste prahinormide säilitamine tähendaks laastavaid tagajärgi laevandusele. Sõjalud nõuavad aga tingimata laevanduse tegevusvõimaluste säilitamist.

Teiselt poolt tähendaks aga prahihinnade tõstmine ka inglise laevade suhtes importkaupade tunduvat kallinemist, mida tahetakse samuti vältida. Ühenduses selle ebasoodsa arenguga on meelega Inglismaal neutraalmaade suhtes õige kibestunud. Tunnistatakse küll, et neutraallaevadel jääb teatud õigus kõrgema prahihinna saamiseks, kui need sõidavad sõja poolt ohustatud vetes. Kuid vahe neutraalsete ja inglise laevade teenistuse vahel on kujunenud siiski nii suureks, et Inglismaal juba järjest sagedamini hakatakse süüdistama neutraalseid laevaomanikke prahihinnade üleskrüvimises ja liiakasuvõtmises. Kahtlemata väärib see tõsiasi neutraalsete kaubalaevaomanike tähelepanu.

Hiljuti Inglise parlament võttis vastu hinnade reguleerimise seaduse. Selle põhjal lähtutakse normaalse hinna määramisel hinna seisust 1. VIII 39. Selle normi ületamist lubatakse vaid sel määral, mil see on põhjendatud fabrikatsiooni- ja administratsioonikulude paratamatu tõusuga. Kontroll teostatakse Board of Trade'ile alluvate komiteede poolt. Kui keegi keeldub müümast kontrollitavaid kaupu kindlaksmääratud hinnaga, näeb seadus ette rahatrahve. Praegu ei ole veel ülevaadet selle kohta, milliseid tagajärgi annab see korraldus, millisele õieti võib vaadata kui eelmise korralduse (maksimaalhinnad) täiendusele. Igal juhul võib aga arvata, et sõjast tuletavaid erakordseid teenimisvõimalusi tugevasti kärbitakse. Maks lisakasule määrati nimelt kindlaks 60%-le. Ülejäänud osa sõjakasust maksustatakse peale selle tuleval aastal tulumaksuga, milline ulatub keskmiselt 37,5%-ni, kuid progresseerub tugevasti tulusumma suurenemisel. Selle ennekuulmata kõrge maksustamise otseseks eesmärgiks on takistada ostujõu ebanormaalselt suurenemist sõja tagajärjel, et sel viisil vältida inflatsiooni.

(„Majandusteated“).

Kaubandus-tööstuskoja peakoosolek

Juhatuse esimeheks valiti tagasi Joakim Puhk

Kaubandus-tööstuskoja peakoosolek peeti 15. detsembril s. a. kell 2 päeval, kusjuures päevakorras oli koja juhatuses esimehe eelarvekõne, koja 1940. a. tulude ja kulude eelarve ning koja nõukogu, juhatuses ja revisjonikomisjoni valimine. Koosolekust võttis osa 75 koja liiget.

Peakoooleku avas koja nõukogu esimees J.

Sihver, kes oma lühikeses sõnavõtus avaldas tänu koja esimehele ja juhatuses seni tehtud töö eest.

Peakoooleku presiidiumi valiti juhatajaks k. l. A. Veiler, asetäitjaks K. Uusma ja A. Pakosta, sekretariaati J. Semmiste ja V. Kuusloo.

Järgnevalt sai sõna eelarvekõneks koja esimees Joakim Puhk, kes oma ligi poole-tunnilises sõnavõtus andis ülevaate praegusest olukorrast ja koja kavatsusist ja ülesandeist tulevaval aastal. Koja esimehe kõne võeti vastu kiiduavaldustega.

Pärast J. Puhki kõnet sai sõna koja liige O. Sõmermaa, kes juhtides tähelepanu aja raskustele avaldas lootust, et koja juhatus kõigiti kaasa aitab uute töökohtade ja -võimaluste leidmiseks siis, kui seda olud nõuavad.

Järgmiseks päevakorra punktiks oli koja 1940. a. tulude ja kulude eelarve, mis võeti vaidlusteta vastu. Eelarve on tasakaalus 175.000 kr., seega eelmise aasta summa piirides.

Koja juhatuse esimeheks valiti Joakim Puhk.

Koja juhatuse liikmeiks valiti:

- I sekts. Peeter Kurvits;
- II „ H. Simm;
- III „ A. Erit;
- IV „ A. Tõnisson;
- V „ A. Sinisoff;
- VI „ O. Toomara.

Koja revisjonikomisjoni valiti:

- I „ A. Rimmel;
- II „ E. Palgi;
- III „ J. Semmiste;
- IV „ A. Kõva;
- V „ C. Luberg;
- VI „ A. Paikre.

Piltte koja peakoosolekult; paremal koja esimees J. Puhk kõnetoolis.

Sellele järgnes koja nõukogu, juhatuse ja revisjonikomisjoni valimine, kuna koja juhatuskirja järgi nende organite valimist toimetatakse iga kahe aasta järele.

Koja nõukokku valiti:

- I sekts. F. Tanner (asemikuks K. Koppel);
G. Mirlieb (asemikuks A. Kuben);
- II „ A. Veiler (asemikuks K. Ennus);
J. Toming (asemikuks P. Ebber);
- III „ J. Kaik (asemikuks K. Hermann);
J. Karu (asemikuks J. Unsaar);
- IV „ J. Sihver (asemikuks A. Merits);
E. Sulg (asemikuks O. Kilgas);
- V „ R. Siil (asemikuks A. Silvere);
V. Kesker (asemikuks J. Ilisson);
- VI „ H. Neuhaus (asemikuks K. Uusma);
M. Martinson (asemik. V. Krull).

Revisjonikomisjoni liikmete asemikeks valiti:

- I sekts. G. Jaanson;
- II „ H. Gutkin;
- III „ A. Kärner;
- IV „ H. Tofer;
- V „ A. Karja;
- VI „ T. Kain.

kõik valimised toimusid ühel häälel.

Oma lõppsõnas koja juhatuse esimees J. Puhk tänas koja liikmeid temale ülesnäidatud usalduse eest ja tähendas, et koja juhatuse esimehena tuleb tal tegutseda hoopis teistes oludes, kui kaks aastat tagasi. Koda astub nüüd uude ajajärku ja koja juhatus saab oma tööd edukalt jätkata ainult siis, kui kõik majandusringkonnad on täies üksmeeles ja koostöös.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

1940. a. üldine tulude ja kulude eelarve.

Tulud.

Loodetavad tulud 1940. a.

1. Eelmiste aastate maksudest	Kr. 36.200.—
2. 1940. a. maksudest, 1940. a. tulude eelarve alusel, võttes põhiarimaksust 5%, lisaarimaksudest 4% ja laevamaksu ä 10 senti neto-registertooni pealt, mille järgi oleksid sissetulekud:	
I sektiooni arvel Kr. 6.000.—	
II " " " 63.500.—	
III " " " 21.300.—	
IV " " " 36.300.—	
V " " " 18.100.—	
VI " " " 11.600.—	
Kokku: Kr. 156.800.—	
Sellest summast arvatud sissetulevateks 87%	Kr. 136.800.—
3. Protsentidest jooksvatelt arvetelt	" 2.000.—
Kokku:	Kr. 175.000.—
4. Äride registreerimisest	Kr. 8.340.—
5. Protestitud vekslite nimekirjadest	" 17.670.—
6. Kinnisvarade ekspluateerimisest Tallinnas ja Tartus	" 8.604.—
	" 34.614.—

209.614.—

Kulud.

Kulud 1940. aastal:

Palgad	Kr. 86.932.—
Kantselei kulud	" 10.240.—
Sõidukulud	" 5.000.—
Vallasvara muretsemine	" 900.—
Raamatute muretsemine	" 1.000.—
Juriidiline abi	" 4.800.—
Majapidamine	" 8.510.—
Koja Teataja kuludeks	" 4.230.—
Sektioonide eriulesanneteks	" 11.500.—
Mitmesugused toetused	" 2.600.—
Ametnikkude ja teenijate arstiabi	" 2.580.—
Esinuskulud	" 2.000.—
Ettenägemata kulud	" 7.203,80
Ametnikkude toetuskassa	" —
Rahvusvahel. Kaub.-koja maksud ja Balti riik. majanduskonver. kulud	" 1.200.—
Rahvusvahel. tööandjate organ. liikme-maks.	" 1.500.—
Pensionikapitalimaks	" 5.929,20
Koja Tartu osakonna kulud.	" 5.480.—
" Pärnu "	" 3.410.—
" Narva esinduse "	" 1.770.—
" Rakvere ja Virumaa esinduse kulud "	" 1.450.—
" Viljandi " " "	" 2.040.—
" Valga-Tõrva " " "	" 1.400.—
" Võru-Petseri " " "	" 900.—
" Saaremaa " " "	" 1.600.—
" Petseri büroo kulud	" 825.—
" Kr. 175.000.—	
Äride registreerimise kulud	Kr. 8.340.—
Protestitud vekslite nimekirjade kulud	" 17.670.—
Kinnisvarade ekspl. kulud Tallinnas ja Tartus	" 8.604.—
" Kr. 34.614.—	
	" 209.614.—

Maksustamisküsimusi

Peaarilt oma osakondadele müügiks antud kauba maksustamine

Firma N. N. puhtakasumaksu asjas maksukomisjon arvas firma Tallinnas asuva peaäri läbimüügi hulka ka peaarist osakondadele antud kauba väärtuse.

Firma andis kaebuse maksupeakomiteele, milles ta palus läbimüügisumma vähendamist. Maksupeakomitee jättis läbimüügisumma muutmata, leides, et Tallinna peaäri kui ka osakonnad on käesoleval korral maksustatud mitte ühiselt peetud ärraamatute järgi, vaid OMS § 551 põhjal hinnatud läbimüükide ja keskmiste kasuprotsentide alusel. Säärasel juhul ei ole võimalik peaarist osakondadele antud kaupade väärtust peaäri läbimüügi hulgast välja jätta. See oleks võimalik, kui ettevõtte oleks maksustatud korrapäraselt peetud ärraamatute alusel, misugusel juhul on võimalik jälgida ja kontrollida kaupade liikumist sisseostukohast ja nende järgnevat realiseerimist ühes või teises osakonnas. Tallinna peaäri läbimüügiks tuleb lugeda niihästi koha peal müüdnud kui ka osakondadele antud kaupade väärtust, sest ei ole vahet, kas kaup on antud oma osakondadele või on see müüdnud

jällemüüjaile — võõraile isikuile, sest osakondadele antud kauba pealt saadud suurmüügikasu kuulub maksustamisele peaäri juures. Kui aga peaäri läbimüügi hulka mitte arvata osakondadele antud kaupade väärtust, siis on osakondade kasu nende kaupade suurmüügikasu võrra suurem ja see jääb osakondade juures maksustamata, kuna osakonnad maksustatakse iseseisvalt.

Selle maksupeakomitee otsusega ei jäänud firma rahule ja kaebas Riigikohtusse, väites, et kauba andmine osakondadele on võrdne kauba transpordile, seepärast tuleks ka läbimüügisummat vähendada.

Riigikohus ühines maksupeakomitee seisukohaga, leides, et peaarilt oma osakondadele müügiks antud kaup kuulub maksustamisele peaäri läbimüügina, kuna ei ole vahet, kas kaup on antud oma osakonnale või müüdnud jällemüüjaile. Kauba üleandmine oma osakonnale on võrdne müügittehingule, mitte aga transpordile, nagu väitis kaebaja. Eeltoodud kaalutlustel Riigikohus jättis firma N. N. kaebuse tagajärjeta.

Äriettevõtete juhtimise korraldamise alal teadete nõudmise määrus

(RT. nr. 111 — 12. dets. 1939)

§ 1. Avalikult aruandvad ettevõtted, kelle juhtivasse isikkonda kuuluvaist isikuist keegi on ajavahemikul 1. septembrist kuni käesoleva määruse jõustumiseni lahkunud Eesti kodakondsusest, asunud välismaale või lahkunud ettevõtte teenistusest, või kavatses lahkuda Eesti kodakondsusest ja asuda ümberasustamise korras Saksamaale, samuti ettevõtted, kellel on teada, et nende aktsionäridest või osanikest keegi on ajavahemikul 1. septembrist kuni käesoleva määruse jõustumiseni lahkunud Eesti kodakondsusest või asunud välismaale või kavatses lahkuda Eesti kodakondsusest ja asuda ümberasustamise korras Saksamaale, on kohustatud esitama Majandusministeeriumile hiljemalt 22. detsembriks 1939 sellekohase teadaande käesolevale määrusele lisatud vormis (vorm nr. 1). Teadaandes tähendatakse vastava isiku perekonnanimi ja nimi, ametinimetus, millal lahkus või kavatses lahkuda Eesti kodakondsusest või Eestist ja kui suures summas ta omas või omab ettevõtte aktsiaid või osatähti.

Aruandvad ettevõtted, kelle juhtivasse isikkonda kuuluvaist isikuist keegi lahkub Eesti kodakondsusest või asub välismaale pärast käesoleva määruse jõustumist, samuti ettevõtted, kes saavad pärast eelmises lõikes tähendatud teadaande esitamist teada, et nende aktsionäridest või osanikest keegi on lahkunud Eesti kodakondsusest või asunud välismaale pärast 1. septembrist 1939, on kohustatud esitama Majandusministeeriumile eelmises lõikes tähendatud vormis sellekohase täiendava teadaande 2 nädala jooksul, arvates nimetatud ettevõtte juhtivasse isikkonda kuuluva isiku lahkumisest Eesti kodakondsusest või asumisest välismaale või arvates nende asjaolude teadasaamisest ettevõtte aktsionäri või osaniku suhtes.

§ 2. Käesoleva määruse mõttes ettevõtte juhtivasse isikkonda kuuluvaks loetakse ettevõtte juhatuse, nõukogu ja revisjonikomisjoni liikmed ja nende kandidaadid ning ettevõtte palgaline juhtiv, sealhulgas ka tehniline personaal, nagu prokuristid, ärijuhid, vastutavad tehnilised

Vorm nr. 1.

(Lisa määruse § 1 juure.)

Majandusministeeriumile.

(Ettevõtte nimetus)

(Juhatus asukoht)

T E A D A A N N E

aktsionäride või osanikkude ja ettevõtte juhtkonda kuuluvate isikute lahkumise kohta.

Käesolevaga teatame, et meie ettevõtte ^{aktsionäridest} _{osanikkudest} ja juhtivasse isikkonda kuuluvaist isikuist on pärast 1. septembrit 1939 lahkunud Eesti kodakondsusest või asunud välismaale või lahkunud ettevõtte teenistusest või kavatsevad lahkuda Eesti kodakondsusest ja asuda ümberasustamise korras Saksa-maale alljärgnevad isikud:

Isiku nimi ja perekonnanimi	Missuguseid ülesandeid täitis isik ettevõttes (aktsionär, osarik, juhatus, nõukogu või revisjonikomisjoni liige, prokurist, ärijuht, vastutav tehniline juhataja või tema abi, pearaamatupidaja või meister)	Millal isik lahkus või kavatseb lahkuda Eestist, Eesti kodakondsusest või ettevõtte teenistusest (ühtlasi ära tähendada, kas on tegemist lahkumisega Eestist, Eesti kodakondsusest või ettevõtte teenistusest)	Kui palju omas või omab isik ettevõtte aktsiaid või osatähti (ühtlasi ära tähendada aktsiate liik, nimelised või nimeta, eelis- või põhjaktsiad ning kas need on veel isiku käes)	Märkmeid

Märkmeid:

Kinnitame, et kõik käesolevas teadaandes avaldatud andmed on õiged.

„ „ 193 .

(Allkirjad)

Vorm nr. 2.

(Lisa määruse § 3 juure.)

Majandusministeeriumile.

T E A D A A N N E

omandatud või võõrandatud aktsiate ja osatähtede kohta.

(Teadaande esitaja nimi või nimetus ja elu- või asukoht)

Teatan, et olen ajavahemikul 1. kuni 28. oktoobrini 1939 omandanud välismaalastelt ja välismaal asuvailt Eesti kodanikelt ning võõrandanud välismaalastele ja välismaal asuvaile Eesti kodanikele järgmisi Eestis asuvate ettevõtete aktsiaid ja osatähti:

Ettevõtte nimetus, kelle aktsiaid või osatähti on omandatud või võõrandatud	Kellele või kellelt on omandatud või võõrandatud (nimi või nimetus ja elu- või asukoht ning kodakondsus)	Millisel alusel on omandamine või võõrandamine toimunud (ost-müük, kinkimine, pärimine jne)	Millal toimus aktsiate või osatähtede omandamine või võõrandamine	Omandatud või võõrandatud aktsiate või osatähtede nominaalhind	Kui suure summa eest toimus aktsiate või osatähtede võõrandamine või omandamine	Märkmeid

Märkmeid:

Kinnitan, et kõik käesolevas teadaandes avaldatud andmed on õiged.

„ „ 1939.

(Allkiri)

juhatajad ja nende abid, pearaamatupidajad ja meistrid.

§ 3. Kõik isikud, asutised ja ettevõtted, kes on ajavahemikul 1. kuni 28. oktoobrini 1939 Eestis asuva ettevõtte aktsiaid või osatähti võõrandanud välismaalastele või välismaal asuvalle Eesti kodanikele või omandanud neid aktsiaid või osatähti välismaalastelt või vä-

lismaal asuvalt Eesti kodanikelt, on kohustatud hiljemalt 22. detsembriks 1939 esitama Majandusministeeriumile käesolevale määrusele lisatud vormis (vorm nr. 2) teated selle kohta, kellele või kellelt, missuguse hinna eest, millal, millisel alusel ja kui palju ning missuguse ettevõtte aktsiaid või osatähti on omandatud või võõrandatud.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt

Väliskaubanduse büroo loomisel

Silmaspidades praegust erakorralist aega, peetakse tarviliseks koja juure luua väliskaubanduse büroo. Selle büroo koosseisu peaksid kuuluma esindajad üksikute ärialade esindajate koondustest.

Väliskaubanduse büroo ülesandeks jääks üksikute väliskaubanduslike tehinguid teostavate ettevõtete tegevuse koordineerimine, peamiselt impordi alal, informatsiooni koondamine ja andmine kaupade sisseostu ja turustamise ning transpordi võimaluste suhtes, samuti andmete hankimine välisriikides kaupade liiklemisel kohivate korralduste alal. Büroo tegevus toimuks tihedas kontaktis Majandusministeeriumiga.

Eesti väliskaubanduse huvides on koja arvates esialgu vajaline alatiste kaubanduslike esindajate ametisse määramine Moskvast, Berliinis ja ühes Skandinaavia riigis, kusjuures esimeses järjekorras võiks esindaja asukohana kaalumisele tulla Stockholm.

Koja suur- ja keskaubanduse ja suurtööstuse seksioonidel uued esimehed

Koja II seksiooni esimehe kohalt omal soovil lahkunud Johan Rumbergi asemele valiti seksiooni esimeheks Helmar Simm, teisteks büroo liikmeteks on Johannes Janson ja Jüri Kodres.

Koja koosseisust lahkunud IV seksiooni esimehe Bruno Meyeri asemele valiti seksiooni esimeheks Johan Kukk, teisteks büroo liikmeteks on Oskar Kerson ja Aleksander Tõnisson.

Suur- ja kesktööstusettevõtete tootmise korraldamise määrus

Majandusministri poolt on 4. detsembril 1939 antud üldnimetatud määrus, mille järgi tootmistaseme säilitamise ja elanike tarbeainetega varustamise kindlustamise huvides on toor- ja

tarbeainete tootmise alal tegutsevate suur- ja kesktööstusettevõtete (Tööstusseaduse § 1 ja 2) pidajail keelatud lühendada tööaega alla 20. oktoobrill 1939 käitises kehtinud normaaltööaja või vallandada määramata või määratud ajaks või teatava töö tegemiseks tööle võetud töölisi Majandusministeeriumi Tööstusosakonnale sellest ette teatamata.

Ettevõtte pidaja, kes kavatses oma ettevõttes lühendada tööaega või vallandada töölisi, on kohustatud sellest teatama vähemalt 7 päeva enne tööaja lühendamist, töölepingu ülesütlemist või töölepingu lõppemist Majandusministeeriumi Tööstusosakonnale ja teatama ühtlasi töölisvanemale või töölisnõukogule, kui neid ettevõtte juures on olemas.

Etteteatamine ei ole kohustuslik, kui töölise vallandamine ühe kalendrikuu vältel ei puuduta rohkem kui 3 töölisi kuni 30 töölisega töötavais ettevõtteis, 10 protsenti töölise arvust 63—60 töölisega töötavais ettevõtteis ja 5 protsenti töölise arvust 61—1000 töölisega töötavais ettevõtteis ja 3 protsenti töölise arvust 1001 ja suurema töölise arvuga töötavais ettevõtteis.

Tööseisaku puhul ei ole etteteatamine nõutav, kui tööseisak ei kesta üle 2 nädala, kusjuures töölisi ei vallandata, kuid võidakse lasta palgata puhkusele.

Samuti ei ole etteteatamine kohustuslik töölise vallandamisel töölise töölepingu seaduse § 16 ja 18 tähendatud juhtudel.

Eespool nimetatud teadaandes peavad ettevõtte pidajad esitama tarvilikud andmed ja põhjused, millest selguks tööaja lühendamise või töölise vallandamise kavatsuse vajalikkus.

Ettevõtte pidaja võib asuda teadaandes esitatud kavatsuste teostamisele ainult siis, kui Majandusministeeriumi Tööstusosakonnalt 7 päeva jooksul, arvates teadaande esitamise päevast, ei saabu vastust või saabub nõusolek kavatsuse teostamiseks. Ära kirja oma vastusest saadab Tööstusosakond töölisvanemale või töölisnõukogule, kui need vastavas ettevõttes on olemas.

Tööstusõpilaste pidamine

R. T. 109 — 5. dets. 1939 on avaldatud tööstusõpilaste pidamise määrus, mille sisu toome siinkohal kokkuvõtelt.

Kui käitise valdaja soovib pidada tööstusõpilasi, siis tal tuleb kohalikule tööstusliku kutseoskuse ametile esitada vastav avaldus. Tööstusliku Kutseoskuse Nõukogu poolt väljatöötatud avalduse vorm on saadaval kutseoskuse ametis.

Tööstusliku kutseoskuse amet kontrollib enne õpilaste pidamiseks loa andmist, kas käitises on võimalik praktilise kutseoskuse õppimine ja vastavatel tehnilistel abinõudel praktiseerimine ja kas tööruumid ning muud tingimused vastavad töö, tervishoiu ning tööõnnetuste vältimise nõudele, mis on kindlaks määratud vastavate eri-

seaduste ja määrustega. Samuti tuleb jõuda selgusele, kes käitise valdaja või tegelik juhataja vastab tööstusliku kutseoskuse seaduse § 28 ettenähtud nõudele.

Käitise valdaja, kes on saanud loa õpilaste pidamiseks, saab tööstusliku kutseoskuse ametilt vastava sisuga tunnistuse.

Tööstusõpilaste pidamiseks antud luba tuleb panna välja käitise ruumes nähtavasse kohta.

Käitise valdaja on kohustatud nõutama tööstusliku kutseoskuse ametilt loa õpilaste pidamiseks ka sel juhul, kui ta on asunud õpilaste pidamisele enne käesoleva määruse kehtimahakkamist ja pole veel õpilaste pidamise luba hankinud. Senised õpilaste pidamise load jäävad kehtima.

Käitise valdaja, kes on saanud tööstusõpilaste pidamiseks loa, on õpilase võtmisel kohustatud

Teadaanne raadiokuulajaile.

Majandusministeeriumi Ratsionaliseerimise Komitee poolt käesoleva aasta juulikuust kuni novembrikuuni teostatud anoodpatareide tehnilistele tingimustele vastavuse kontrollil on selgunud, et Elektrielemendi tehase "IKA" anoodpatareid vastavad täielikult standardi nõuetele, saavutades katsetel kõrgeima normi ja ületades nõutava mahutuvuse 1,8 At keskmiselt 0,13 At võrra.

See on järjekordne ametlik tunnustus. "IKA" anoodpatareidele, mis näitab nende kõrget kvaliteeti. Juba eelmise aasta katsetel osutusid "IKA" anoodpatareid ainukesiks standardi norme rahuldavaiks.

Siiski leidub aga tööstusi, kes sellest hoolimata, et nende tooted kaugeltki ei vasta standardi nõuetele, reklaamivad nii raadioringhäälingu, ajakirjanduse, kui ka anoodide eneste peal olevate etikettide kaudu oma anoodide ületamatust, kasutades kuritahtlikult nimetust --standard. Raadiokuulajate ja rahvamajanduse huvides on, et raadiokuulajad ei laseks ennast eksiteele viia nende poolt, kes vastutustundetult ja kuritahtlikult pakuvad kaupa, mis kaugeltki ei vasta lubadustele, mida pakub nende ettevõtete reklaam.

Sellepärast, raadiokuulajad, nõudke vaid Ratsionaliseerimise Komitee poolt ametlikult standardi normidele vastavaiks tunnistatud

" I K A " s t a n d a r d - a n o o d p a t a r e i s i d .

"IKA" on ainus täielikult moodsalt mehhaniseeritud elektrielemenditööstus Eestis ja võimaldab tõeliselt kõrgekvaliteedilise kauba tootmist.

Elektrielemendi tehase "IKA" omanik
ins. N. Raag

sõlmima temaga õppelepingu, mis on koostatud Haridusministri poolt kinnitatud õppelepingu vormi järgi. Õppeleping on saadaval tööstusliku kutseoskuse ametis.

Kui õpilane õpib tööala oma vanemate või eestkostjate juures, siis lepingu sõlmimist ei nõuta, kuid õppevahekorras tuleb teatada kohalikule kutseoskuse ametile.

Valgustuspetrooleumi müüginormide ja hinna määrase muutmise määrus

Antud majandusministri poolt 12. detsembril 1939. a. (RT. 1112 — 15. det. 1939. a.).

Valgustuspetrooleumi müüginormide ja hinna määrus (RT 103 — 1939) muudetakse ning pannakse kehtima järgmises redaktsioonis:

Valgustuspetrooleumi hinnaks jaotimüügil määratakse:

1) enne käesoleva määrase jõustumist jaotimüüjail tagavaras olevale petrooleumile Tallinnas ja Nõmme linnas kuni 19 senti liiter, saartel kuni 21 senti liiter ja mujal kuni 20 senti liiter, vastavalt kohaletoimetamise kuludele;

2) pärast käesoleva määrase jõustumist jaotimüüjate poolt ostetud valgustuspetrooleumile kuni 23 senti liiter, saartel kuni 24 senti liiter, vastavalt kohaletoimetamise kuludele.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Läti

Välis- ja sisekaubandust reguleerivaid korraldusi Lätis

Eksporti suhtes kehtib lubadesüsteem. Kõik eksporttehingud, mis ületavad 2000 latti, võivad teostuda ainult rahaministeeriumi väliskaubandusosakonna loal. Sellest korrast möödahiilimine võib tuua endaga kaasa kauba konfiskeerimise.

Seda üldkorraldust on pehmendatud sellega, et ei nõuta erilubasid järgmistel juhtudel:

1) perioodilised väljaanded, 2) tollitagatisega imporditud sõidukid, 3) laevade provisioon, reparatsioonmaterjal ja kaupade sidumise abinõud, 4) postpakkides toiduainete ja tarvitatud esemete saatmine, välja arvatud esemed, milledega kauplemine on sisemaal reguleeritud, näit. väärismetallid, kalliskivid, väärisesemed jne., 5) diplomaatide postpakid, 6) turistide ja reisijate poolt sissetoodud esemed ja pagas, mis aga siiski ei tohi sisaldada üle 500 g hõbe- ja 50 g kuld- esemeid ja väärtuselt ületada 500 latti.

Väärismetallide ja kalliskivide eksport oli keeldud juba varem. Arvates 4. X 1939 on nendega kauplemine ka siseturul suuresti piiratud.

Hindadeinspektori poolt on pandud kehtima korraldused, millede põhjal ilma inspektori loata ärid ega craisikud ei tohi müüa kulda, plaatinat, puhast hõbedat, kalliskive ega pärle. Hõbeesemeid võib müüa, kuid mitte kaaluga üle 300 g. Määruses nimetatama kaupu ei tohi samuti müüa „üle normaalse piiri“. Kõik ärid peavad pidama raamatuid oma kauba ja paranduseletoodavate esemete üle. Ka pandimajadest ei anta panditud asju välja ilma inspektori loata.

Sisekaubanduse alal pandi 11. XI 1939 alates kehtima põhjanevad muudatused. See samm oli tingitud kaubandusettevõtete rohkusest.

1938. a. langes igale kaubandusettevõttele linnades 24 ja maal keskmiselt 142 elanikku, sealjuures Riias 29, Liepajas — 26 jne., kuna väiksemis provintsilinnades langes see arv isegi 8—9 elanikule. Uue korra järgi on pandud kehtima lubadesüsteem, mille alla kuulub:

- 1) uute kaubandusettevõtete avamine,
- 2) üksikisikule kuuluva ettevõtte müümine või edasiandmine paranduse teel,
- 3) ühisuste ümbermoodustamine,
- 4) ettevõtete väljarentimine või kasutamiseks andmine,
- 5) uute tegevusalade juurevõtmine või seniste ümberkorraldamine,
- 6) ettevõtte asukoha muutmine.

Selle korra alla ei käi aktsiaseltsid, kooperatiiv-, krediit- ega riiklikud ettevõtted, ka laada, näituste jne. käsikauplused. Sama kord kehtib ka tööstusettevõtete kohta.

Kuid ka olevad ettevõtted võetakse valjema kontrolli alla. Töötavaid ettevõtteid võib kaubandus-tööstusminister sulgeda, kui 1) ettevõtte tegevus ei ole kooskõlas kaubandusliku aususe või eetika põhimõtetega, 2) omanikku on karistatud kodaniku õiguste kaotamisega, 3) ettevõtet on korduvalt trahvitud ja 4) tegevus on kuni 6 kuud katkestatud.

Nende normide vastu eksijaid võib kaubandus-tööstusminister trahvida kuni 5000 latiga.

Leedu

Elanike varustamine Leedu esimese järgu tarbeainetega.

Vastav seaduseelnõu on juba välja töötatud ja esitatakse valitsusele. Eelnõu näeb ette elanike ositamist kategooriasse nende materiaalse seisundi järgi. Igale leibkonnale antakse erilised kaardid esimese järgu tarbeainete ostmiseks. Sääraste kaartidega varustatud isikud saaksid osta vastavaid saadusi odavamalt kui varem, kuid selle eest piiratud koguses. Uue sea-

duse kehtimahakkamisega katkeks ka vastavate saaduste vabamüük.

Esimeses järjekorras seatakse kaardisüsteem sisse suhkrule, soolale, kivisöele, bensiinile, petrooleumile, välismaalt sissetoodud tekstiilsaadusile ja ka teisile välismaalt eksporditud kaupadele.

Rootsi

Rootsis on asutatud riiklik kaubanduskomitee

Rootsi valitsuse 15. nov. koosolekul võeti vastu otsus uue asutuse loomiseks, mis peab asendama Handelslicensnämnden'i, mille ülesanded olid liig piiratud.

Uue asutuse nimeks on Statens Handelskommission. Ta alustas oma tegevust 20. nov., võttes üle oma eelkäija asjaajamise.

Statens Handelskommission'i ülesandeks on peale kaupade kohta sisse- ja väljaveolubade andmise, mis senini statuaarselt oli Handelslicensnämnden'i ainsaks ülesandeks, uurimuste toimetamine ning ettepanekute tegemine korraldusiks, millised võiksid osutada vajaliks kauba-

vahetuse suhtes välismaaga ühenduses Rootsi poolt välisriikidega sõlmitud kaubanduslepingutega.

Sellega on siis loodud senini Rootsis puudunud komisjon, kuhu koondub kõik väliskaubandusse puutuv materjal.

Belgia

Hulgi- ja jaemüügihindade kontroll Belgias

23. XI k. a. avaldatud seadusega põhjendamatult hinnatõusu vastu võitlemiseks on majandus- ja varustusministril õigus kontrollida hulgi- ja jaemüügihindu tootjate, müügiettevõtjate ja ärimeeste juures. Nimetatud ministrid on volitatud nõudma kõigi äriraamatute, ostu- ja müügiarvete ning igasugu hindade kontrolliks vajalike dokumentide esitamist.

Neid, kel ei ole võimalik või kes keelduvad esitamast nõutavaid tõendeid hindade kohta, karistatakse vangistusega 15 päevast kuni 3 kuuni ja rahatrahviga 100 bfr. kuni 100.000 bfr-ni.

Valeteadete esitajad langevad sama karistuse alla.

A-s. Tekla

Riidekauplused:

TALLINN, Suur-Karja 15
Pärnu 6
Estonia pst. 11

HAAPSALU, Ehte 2
KURESSAARE, Kauba 2
MUSTVEE, Tartu 15
NARVA, Peetri pl. 4
PAIDE, Turuplats 10
PETSERI, Kaubarida 6/7
PÄRNU, Laidoneri 6
RAKVERE, Turuplats
VALGA, Kesk 13
VILJANDI, Tartu 6-a
VÕRU, Tartu 11

Šveits

Šveitsis asutati sõjamajanduskomisjon

Šveitsis asutati majandusdepartemangu juures sõjamajanduskomisjon. Komisjon allub majandusdepartemangu juhatale ja lahendab viimase juhtnõrre järgi sõjamajandusse puutuvaid küsimusi, välja arvatud need, mis kuuluvad liiduvalitsuse otsustamisele. Komisjoni asutamisega loodetakse tunduvalt kergendada departemangu juhataja töökoormist.

Sõjamajanduslikud sündikaadid

Šveitsi liiduvalitsuse I aruanne liiduparlamendile 21. XI s. a. sõjalude töttu käsilevõetud erakordsete abinõude kohta sisaldab lähemaid andmeid sõjamajanduslike sündikaatide kohta Helveetsias, mis asutati liiduvalitsuse dekreedil põhjal 22. IX s. a.

Mainitud aruandes märgitakse, et käesolev dekreet loob juriidilise aluse mitmesuguste majandusharude organiseerimiseks sõjamajanduslikes sündikaatides. Viimaseile usaldatakse ülesandeid eriti sisseveo, väljaveo, ladustamise ja laoshoidmise, transpordi, toodangu ja kaupade osituse ning tarvituse alal. Majandusdepartemang võib seada üksikettevõtetele import- või sisemaal toodetud kaupade saamise ja müügi tingimuseks, et need ettevõtted astuksid vastava sündikaadi liikmeiks.

Sündikaadid peavad järgima majandusdepar-

temangu juhtnõrrele. Nad on seatud viimase järelevalve ja kontrolli alla, eriti mis puutub nende põhikirjade vastuvõtmisse ja muutmisle, liikmete vastuvõtmisse ja väljaheitmisle. Sündikaadid asutatakse üldreeglina kooperatiivide kujul. Nende kontrollorganid on muu kõrval kohustatud hoidma oma konstateeringute ja märkuste saladust.

Senini on asutatud 9 sõjamajanduslikku sündikaati.

Hamburgi speditsooniäri

W-m Minlos pakub oma kaasabi Eesti kaubasaatjatele. Asjast huvitatuile soovitame pöörduda tähendatud firma poole Hamburg, Brauerstrasse 27—28.

Kirjandus

Üleriikliku Tekstiiltöösturite ühingu aastaraamat III, detsember 1939; Üleriikliku Tekstiiltöösturite ühingu väljaanne, Tallinna Eesti Kirjastus-ühisuse trükk.

Neil päevil ilmus trükkist Üleriikliku Tekstiiltöösturite ühingu III aastaraamat, mille saatesõnas on muu hulgas märgitud, et ühingu „saates avalikkuse ette oma kolmanda aastaraamatu, taotleb endiselt tekstiiltööstuse kui Eesti suurima tööstusharu olukorra erapooletut ja asjatundlikku selgitamist.“ Raamat annab üksikasjalise ülevaate tekstiiltööstuse seisukorrast Eestis 1938/1939. aastal ja palkade kohta Eesti tekstiiltööstuses.

Äride register

novembrikuu esimesel poolel

Registreeritud muudatused.

- Otto Aasa, lihakaupluse asukohaks Tallinn, Alberti 12 (enne Nõmme, Kaevu 7).
- Mart Aguri nahkasjade- ja pudukaupluse asukohaks Tallinn, V.-Karja 8 (enne Kullasepa 18).
- Joosep Alemann jätkab äritegevust, avades Rägavere vallas Ulvi as. segakaupluse firma all „Joosep Alemann“.
- J. Allik & Ko., kaubanduskontor, esindused, import, asukohaks Tallinn, Vana-Posti 6 (enne V.-Posti 11), kus avatud veel keemia- ja kosmeetikalaboratoorium.
- Aleksander Antmanni lillekaupluse asukohaks Narva, Viru 2 (enne Viru 10) ja aiaäri asukohaks Narva, Surnuaia 13 (enne Narva-Jõesuu, Nurme 14).
- Linda Astrem jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Pärnu mnt. 35—3, juhulike asjade kaupluse firma all „Linda Astrem“.
- Johanna Bach'i perekonnanimeks „Pahl“ ning tema Tallinnas, Falkpargi 12-a asuva pudukaupluse firmaks: „J. Pahl“.
- Helmi Beber jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Maakri 22 juuksetööstuse firma all „H. Beber“.
- Kustas Beckmanni perekonnanimeks „Peetmaa“ ning tema Koloveres vallas asuva jahuveski firmaks „Kustas Peetmaa“.
- Minna Beckmanni ees- ja perekonnanimeks Maare Randalu ning tema Tallinnas, Härjapea 28 asuva toiduainetekaupluse firmaks „Maare Randalu“.
- Fritz Beese agentuuräri asukohaks Tallinn, Kuninga 2—9 (enne Nõmme, Lootuse pst. 9—1).
- Alide Block lõpetas segakaupluse pidamise Jõgeval, Suur 23, ja on avanud Tapal, Jaama 8 segakaupluse firma all „A. Block“.

**Piimafalitus-
masinaid,
võifünni-
materjali,
laborafooriumi-
tarbeid**

Müüb piimaühinguile

P.K. «Võieksport»

TALLINN, S.-KARJA 23 • KAUB. OS. TELEF. 446-06

*Nõudke ainult meie kauneld ja
vastupidavaid kvaliteet-*

S U K K I

Saadaval üle maa parimaits kauplusis

S U K A T Ö Ö S T U S

COTTON A/s.

Tallinn, Põhja püestee 7.

13. „O. Busch“, Tallinn, Narva mnt. 16, mööbliäri, ärip. Olga Buschi perekonnanimeks „Vimberg“.
14. August Böckler'i perekonnanimeks „Kivisaar“ ning tema Sõmeru v., Ubja kaevanduses asuva toiduainete- ja segakaupluse firmaks „August Kivisaar“.
15. Kaubandus-tööstus Aktsiaselts „Dental“, juhatuse asukohaks Tallinn, Harju 30 (enne Viru 5), lahkunud juhatuse liikmed Rahel Blumenfeld ja Margarete Elian ja asjaajaja-direktori kohalt Jakob Blumenfeld; uus juhatus valitud koosseisus: Ernst Kull, Jakob Blumenfeld, Paul Olerschneider ja Johannes Elken, viimane ühtlasi asjaajaja-direktoriks.
16. U/Ü. Keila Villaketramise ja Kudumise Tööstus Deutsch, Sacharow, Schönberg, Tallinn, Tööstuse 47 (s. o. end. Soo 27), Hermann Knorring'i prokuura kustunud; kollektiivprokuura antud Felix-Georg Schönbergile ja Hans Klement'ile.
17. Davet Dorfmann'i plekisepa- ja katusekatmisetöökoja asukohaks Tallinn, Pärnu mnt. 86 (enne S.-Pärnu 44-a), Tallinnas, Pärnu mnt. 94 avanud kivi- ja klaasnõudekaupluse firma all „D. Dorfmann“.
18. Ella Dreyer'i kleidiäri asukohaks Tallinn, Tartu mnt. 7 (enne S.-Karja 8) ja firmaks: Valmiskleitideäri „Elde“ E. Dreyer.
19. A/S. Eesti Aga A.B., Tallinn, Vene 11-a, Eestis tegutsema volitatud esindaja Richard Jahn lahkunud, kelle asemele volitatud Georg Berggrün.
20. Eesti Tärpentiinivabrikute aktsiaselts, Tallinn, Lai 34, lahkunud juhatuse liige ja asjaajaja-direktor Oskar Vietinghoff, juhatuse liikme kohale asunud Ekaterina Rillo; kollektiiv-prokuura antud Sergei Kirschbaum'ile.
21. Adele Ebermann'i perekonnanimeks „Laager“ ning tema Tallinnas, Kopli 56 asuva toiduainetekaupluse firmaks „A. Laager“.
22. Hermine Einberg'i perekonnanimeks „Purre“ ning tema Tallinnas, S.-Ameerika 30 asuva toiduainetekaupluse firmaks „H. Purre“.
23. Mihail Essenov jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Liivalaia 1-a toiduainetekaupluse firma all „Mihail Essenov“.
24. Jüri Feldmann jätkab äritegevust, avades Nõmmel, Pärnu mnt. 61 lihakaupluse firma all „Lihakauplus Jüri Feldmann“.
25. Johannes Feldschmidt'i perekonnanimeks „Kallassalu“ ning tema Juuru (s. o. end. Inglise) vallas, Kädva k. asuva koloniaalkaupluse firmaks „Johannes Kallassalu“.

E. LERENMANN

Tallinn, S.-Karja 10

Telef. $\frac{446-43}{430-77}$

Soovitab suures valikus
kodu- ja välismaa
pudu-, moe- ja
manufaktuurkaupu
 suurel arvul

Kohvik

FEISCHNER

Harju 48

Telefonid:

Tellimised 445-00

Šveitsler 479-00

Kõnekapp 436-58

TALLINNA BÖRSI JA SADAMA ARTELL

toimetab

kaupade autotranspordi

täieliku vastutusega kaupade eest tolliladudest linna ja linnast tolliladudesse.

Erii soodsad tariifid, kinnitatud Tallinna tolliinspeksiooni poolt.

Võtab enda peale ka igasuguseid muid vedusid väljaspool tollirajooni.

15-aastase tegevuse jooksul on Tallinna Börsi ja Sadama Artell võitnud töö-
ülesannete korraliku täitmise eest täieliku usalduse ja rahulolu.

Kontor: Tallinn, tollimaja, sadam

Telefonid 444-13 ja 475-24

P U D U K A U B A L A D U

F. BRASCHINSKY & POJAD

Tallinn, V.-Karja tän. 12, tel. 436-90

Müük suurel ja väikesel arvul

Moodsate köökide sisseseadeks

Rootsi roostevabad loputuslauad

„HÖGSTRÖM & WIDEBÄCK“

Rootsi roostevabad kööginõud

„ESKILSTUNA PRESSBOLAGET“

Rootsi sisseehitatavad jahutusapid

„ELEKTROLUX“

parimas kvaliteedis ja mitmesuguses
suuruses laost Tallinnas pakub

Tehniline kontor ja ladu

Hugo Lohmann

Pikk 31

Külastage firma näiteruumi ostukohustuseta

Köögisustuse kavandid maksuta

FOTOATELJEE

Juho Valvet

Tallinn, Pikk t. 5

Telef. 425-23

Portreed, grupid, artis-
tide, tehnilised ja
välisvõtted, reklaam-
fotod, diapositiivid,
reproduktioonid,
amatöörtööd

End. firma Nylander & Eggerti arhiiv
on üle võetud

Nende võtetest järelellimine või-
malik

26. Heinrich Flaauri perekonnanimeks „Aulas“ ning tema Tallinn, V.-Ameerika 48 asuva toiduainetekaupluse firmaks „H. Aulas“.
27. H. P. Gross, Viljandi, Reinu tee 1, nahatööstus ja nahakauplused Viljandis ja Pärnus; Helmut Nurme volitused lõppenud, piiratud prokuura antud Ilmar Vasar'ile.
28. Kaubanduskontor Joh. Hansen, asukohaks Tallinn, Pärnu mnt. 38—2 (enne Ahju 7).
29. „Georg M. Hesse“, Tallinn, Pikk 57, nahkindatööstus; ärip. Georg-Max Hesse ettevõtte ühes firma tarvitamise õigusega edasi müünud Hans Kõrgessaar'ile, kes jääb ainuisiklikuks äripidajaks; prokuristik on Salme Saadve.
30. Karl Jaaksoni ees- ja perekonnanimeks „Kaarel Põldoja“ ning tema Tuhalaane vallas asuva jahuveski firmaks „Kaarel Põldoja“.
31. „Prov. H. Jacoby“ Tallinn, Pikk 8, rohu-kauplus, ettevõtte ühes firma tarvitamise õigusega üle läinud seniselt omanikult Hugo Jacoby'lt August Ruusmaa'le, kes jääb ainuisiklikuks äripidajaks.
32. Richard Jeneri perekonnanimeks „Ranna“ ning tema Tallinnas, Uus-Maailma 1 asuva lihakaupluse firmaks „Rich. Ranna“.
33. Paul Johannson ajakirjanduse keskladu „Pressa“, Tallinn, Rataskaevu 5; ajakirjade-, raamatu- ja kirjutusmaterjalikaupluse Viljandis, Tartu 3 lõpetanud.
34. Franz Joseph peab Tallinnas, Apteegi 5—5 kullasepatöökoda firma all „Franz Joseph“.
35. Otto Kagovere jätkab äritegevust, avades Paide v., Nurmsi k., segakaupluse firma all „Otto Kagovere“.
36. Joosep Kalholmi perekonnanimeks „Kaugesaar“ ning tema Kõnnu vallas, Viinistu k. asuva segakaupluse firmaks „Joosep Kaugesaar“.
37. Emilie Katwelt jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Laulupeo 8 toiduainetekaupluse firma all „E. Katwelt“.
38. Metallitööstus V. Kesker, asukohaks Tallinn, Suurtüki 12 (s. o. end. Kotsebue 2).
39. Jaan Kirs, lõpetanud segakaupluse Mustjala vallas, samas asuvat jahu- ja saeveskit peab edasi firma all „Jaan Kirs“.
40. Mart Klotsmanni perekonnanimeks „Kalmu“ ning tema Tallinnas, Laulupeo 13 asuva lihakaupluse firmaks „M. Kalmu“.
41. Eesti Speditsooni aktsiaselts end Kniep & Werner, Tallinn, Mundi 3—4, lahkunud juhatause liige Voldemar Krausp; kollektiivprokuura antud Karin Ilves'ele.
42. Aktsiaselts Paberivabrik „Koil“, Tallinn, Viru 9, lahkunud juhatause liige Axel Taube, juhatause liikmeks valitud senine prokurist Werner Giesse.
43. Herman-Georg Kook jätkab äritegevust, avades Põlva vallas, Põlva alevikus restorani firma all: „Restoran „Põlva“ Herman-Georg Kook“.
44. Ago Kolks jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Pärnu mnt. 43, pruugitud mööbli äri firma all „A. Kolks“.
45. „Tallinna Kast“, N. Konstantinov ja Ko., asukohaks Tallinn, Vene-Balti as. 20 (enne Metall 2).
46. Gustav Kord jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Konstantin Pätsi 11-a, välisesinduste ja agentuurkontori (metall, tekstiil- j. t. kaubad) firma all: Esindus- ja agentuurkontor „Rekta“ G. Kord.
47. „Erich Kordes“, Tallinn, Lai 13, esindus- ja agentuurkontor (juuksetööstustarbed, rohu- ja värvikaupluste artiklid), ettevõtte seniselt omanikult Erich Kordes'elt üle läinud ühes firma tarvitamise õigusega Johannes Pert'ile, kes jääb ainuisiklikuks äripidajaks.
48. A/S. Krediid Pank, Tallinn, S.-Karja 20, Viktor Eichen'i, Artur Tuttelberg'i ja Osvald Hääle prokuura kustunud. Esimese allkirja õigus antud Tallinna peapanga nimel Ralf Kalla'le ja Villiam Virro'le ja teise allkirja õiguse Herda Takel'ile.
49. Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri Osühisus, Tallinn, Pikk 68, juhatause koosseisust lahkunud August Jürima.
50. Evald Krügeri perekonnanimeks „Kreegi“ ning tema Haljala v. asuva toiduainetekaupluse ja Assamalla (s. o. end Porkuni) vallas asuva segakaupluse firmaks „Evald Kreegi“.
51. Alide Kull jätkab äritegevust, avades Tallinn, Lai 26 harja- ja pintslitööstuse firma all „Alide Kull“.

F. PÖLENDIK & Ko

VENETURG 3 TELEF. 314-77

Alafi laost saadaval:

t e r a s- ja r a u a k a u b a d
nagu: tööriistad, ehitusmaterjal,
kodu- ja majapidamistarbed jne.

52. „H. Kull“, Paide, Turg 10, manufaktuuri; ettevõtte seniselt täisühingult, kus täisosanikkudeks oli Elisabeth-Adele Virén ja Madeleine-Marie-Erika Kull, üle läinud ostumüügi teel ühes firma tarvitamise õigusega ainuomanduseks Karl Thomson'ile, kes seni tegutses fa prokuristina.
53. Toni Kull (end. ees- ja perekonnanimi Antonia Aja) jätkab äritegevust avades Tallinnas, Rataskaevu 14, juuksetööstuse firma all: Juuksetööstus „Asta“ T. Kull.
54. Gustav Kühns, agent rauakauba alal, asukohaks Tallinn, Roosikrantsi 4—1 (enne Pikk 73).
55. Elle Leedemaa (end. ees- ja perekonnanimi Hildegard-Elisabeth Leetberg) perekonnanimeks „Kogerman“ ning tema Tallinnas, Rohu 19 asuva toiduainetekaupluse firmaks „Elle Kogerman“.
56. Elmar Leitorp, Nõmme, Männiku tee 90, jätkab äritegevust karjasaaduste ostu-müügi alal firma all „Elmar Leitorp“.
57. Hermann Levi, kes tegutses esindajana, asukohaks Tallinn, V.-Karja 3—4 (enne Kaupmehe 11-a—16).
58. Johannes Lichtberg'i perekonnanimeks „Lehiste“ ning tema Padise (s.o. end. Kloostri vald) vallas asuva toiduainetekaupluse firmaks „J. Lehiste“.
59. Pauline Lilienthal'i perekonnanimeks „Lilleorg“ ning tema vastavatud Tallinnas, Laada pl. 26, köögitarvetekaupluse ja varem registreeritud Laada pl. 25 asuva köögitarvetekaupluse firmaks „P. Lilleorg“.
60. Hilda Lillimägi Endla vallas Kadriinas asuva apteegi firmaks „Kadriina apteek H. Lillimägi“.
61. Harry Limberg, Tallinn, V.-Karja 7—5, speditsooniäri; prokuura antud Valter Widau'le ja Werner Olving'ule.
62. Hendrik Lond jätkab äritegevust, avades Abja v., Paluojaal, Pärnu tee 4, pagaritööstuse ja -äri, firma all „Hendrik Lond pagariäri“.
63. Helena Maasikas jätkab äritegevust, avades Nõmmel, Pärnu mnt. 67 puuviljakaupluse firma all „H. Maasikas“.
64. Marie Mammers jätkab äritegevust, avades Tallinn, Kopli 50 lihakaupluse firma all „Maria Mammers“.
65. Alviine Mark'i eesnimeks „Helju-Linda“ ning tema Tallinnas, Vabriku 19 asuva toiduainetekaupluse firmaks „Helju Mark“.
66. Helene Men-Minn'i ees- ja perekonnanimeks Vaike Vainu ning tema Tallinnas, Endla 62-d asuva toiduainetekaupluse firmaks „V. Vainu“.
67. Valter Messeri perekonnanimeks „Murre“ ning tema Tallinnas, Müürivahe 28 asuva piimasaaduste- ja delikatesskaupluse firmaks „V. Murre“.
68. Kurt Mill lõpetanud Tallinnas, Pärnu mnt. 36 manufaktuurosakonna; fotoäri ja fototehnilist laboratooriumi peab edasi firma all: Fotoäri „Miki“ K. Mill.
69. August Mollak'i perekonnanimeks „Mäeloog“ ning tema Tartus, Suurturg 2/4 asuva söögisaali firmaks: A. Mäeloog Söögisaal „Koit“.
70. Jaan Muutra jätkab äritegevust, avades Tallinn, Mooni 3, kalakaupluse firma all „Jaan Muutra“.
71. Hans Mäger jätkab äritegevust, avades Kundas, Rakvere mnt. 27 pagariäri firma all „Hans Mäger“.
72. Hans Märtson peab Hummuli vallas Alaveski jahuveskit firma all „Jahutööstus Hans Märtson“.
73. Karl Naarits jätkab äritegevust, avades Kõo v., Võhmas, Tallinna tn. 26 elusloomade ja liha ostu-müügi äri firma all „Karl Naarits“.
74. Jaan Nihver jätkab äritegevust, avades Rakke v., Rakkes pagariäri firma all „Jaan Nihver“.
75. Ada Nordmann'i perekonnanimeks „Nortmaa“ ning tema Tartus, Söögiturg 3 asuva pudu-, pesu- ja kleidiäri firmaks „A. Nortmaa“.
76. Anna Odenberg jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Falkpargi 22-a toiduainetekaupluse firma all: „Anna Odenberg“.
77. Harald Oruste jätkab äritegevust, avades Järve vallas, Kohtla-Järvel pagariäri firma all „H. Oruste“.
78. Johannes Paabo avanud Tartus, Ülikooli 15 kohviku ja kondiitritööstuse firma all „Joh. Paabo“.
79. Mihail Paaksi rätsepatööstuse asukohaks Tallinn, Pikk 14—2 (enne Pikk 45).
80. Elvine Pai perekonnanimeks „Lahe“ ning tema Tallinnas, Laadapl. 28 asuva kivi-nõudekaupluse firmaks „E. Lahe“.
81. Kaubamaja „Virusport“ P. Pauskar, sporditarvete- ja mänguasjadekaupluse asukohaks Rakvere, Tallinna 15 (enne Tallinna 30).
82. Eduard Pavel jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Neeme 21, toiduainetekaupluse firma all „E. Pavel“.
83. Albert Pentsop jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Maakri 26 laeva toiduainetega varustamise ettevõtte firma all „A. Pentsop“.
84. Bruno Perteli tsinkograafiatööstuse asukohaks Tallinn, Vana-Posti 8 (enne Müürivahe 7), firmaks jääb „B. Pertel“.
85. „C. Petenberg“, Tallinn, Pikk 17, usaldusühingusse täisosanikuks astunud senine prokurist ja usaldusosanik Kurt Wupperfeldt, leping muudetud.
86. August Peterson jätkab äritegevust, avades Tartus, Söögiturg 4, maiusainetekaupluse firma all „A. Peterson“.
87. Elisabeth Peterson'i ees- ja perekonnanimeks Taive Hiiling ning tema Haapsalus, Karja 17 asuva segakaupluse firmaks „T. Hiiling“.
88. Linda Pirgentak'i perekonnanimeks „Meister“ ning tema Tallinnas, Niine 9-a, asuva toiduainete- ja piimakaupluse firmaks „Linda Meister“.
89. Leida Pikeri perekonnanimeks „Pikker“ ning tema Tallinnas, V.-Ameerika 44 asuva toiduainetekaupluse firmaks „L. Pikker“.

90. Jakob Pruuli eesimeks „Henno“ ning tema Mustjala (s. o. end. Kihelkonna) Pidula as. asuva segakaupluse firmaks „Henno Pruul“.
91. August Puhkan jätkab äritegevust, avades Kohila v., Kohila al., lihakaupluse firma all „A. Puhkan“.
92. Põhja Kindlustusaktsiaselts, Tallinn, Pärnu mnt. 10, Roland Sewigh'i prokuura kustunud.
93. Alfons Rammo jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Pärnu mnt. 20—4 väliskaubanduskontori (kübarad, kübarakuplid, jalgrattad, nende osad) firma all: „Alfons Rammo“.
94. Eduard Reinberg'i perekonnanimeks „Reinaste“ ning tema Haapsalus, Posti 36-b, asuva vanarauakaupluse firmaks „Eduard Reinaste“.
95. Johannes Schneideri perekonnanimeks „Loorand“ ning tema Tallinnas, Luha 25 asuva toiduainetekaupluse firmaks „J. Loorand“.
96. „Eduard Schreiber“ Tallinn, Pikk 22, majapidamistarvetekauplus; ärip. Oskar Schreiber ettevõtte ühes ja tarvitamise õigusega üle annud August Kurtsile, kes jääb ainuisiklikuks äripidajaks.
97. Karl-Eduard Schütsi perekonnanimeks „Sütiste“ ning tema Tallinn, Klaasingi 13 asuva mööblitööstuse firmaks „K. Sütiste“.
98. Reinhold Seliohvi perekonnanimeks „Selisalu“ ning tema Paasvere vallas asuva pagariäri firmaks „Rein. Selisalu“.
99. Aleksander Seppa söögisaali asukohaks Viljandi, Lossi 15 (enne Lossi 19) ja firmaks: Söögisaal „Küllus“ A. Sepp.
100. Heinrich Sewigh, Soome Tehnika Büroo, esindused elektri-tööstetoolide ja masinate alal, asukohaks Tallinn, Niine 8—5 (enne Köleri 14—12), prokuura antud Alice Ogga'le.
101. August Sihver jätkab äritegevust, avades Rakvere, Tööstuse 18, elusloomade ja liha ostu-müügi äri firma all „August Sihver“.
102. Ed. Siirak, Heintare & Ko, Tallinn, Pärnu mnt. 38—6, välisfirmade esindused; usaldusühingust täisosanik Eduard Siirak lahkunud, leping muudetud, ühingu osakapitaliks jääb Kr. 6.000.— ja firmaks „Väliskaubanduse agentuur E. Siirak, Heintare & Ko“.
103. „B. Simon“, Tallinn, Tatari 15—7 (enne Lai 34—3), esindused (tekstiil- ja elektritarvete, keemiakaupade, ehitusmaterjalide j.t. alal). Ärip. Bertha Simon oma ettevõtte ühes firma tarvitamise õigusega üle annud Pavel Kisljakov'ile, kes jääb ainuisiklikuks äripidajaks. Gerhard Wieckmann'i prokuura kustunud.

(Järgneb)

Põllumeeste Keskpank

Tallinn, Vabaduse puistee 1.

Telefonid: 444-38, 444-36 ja 471-73.

Arvete seis 30. novembril 1939. a.

Aktiva.

Passiva.

Kassa, pangad ja väärtused	Kr. 1.086.698.81	Äriosakapital	Kr. 297.700.—
Laenud	„ 7.113.022.65	Tagavarakapital	„ 272.683.— Kr. 570.383.—
Korrespondendid	„ 206.778.92	Hoiusummad	„ 4.086.894.17
Garantii-deebitorid.	„ 440.044.48	Vekslite rediskont	„ 1.903.477.77
Vallasvara	„ 5.501.43	Võlad teistes krediitasutustes	„ 1.536.337.55
Kulud	„ 181.181.93	Korrespondendid	„ 139.505.62
Muud aktivad	„ 132.839.11	Väljaantud garantiid	„ 440.044.48
		Tulud	„ 422.075.95
		Muud passivad	„ 67.348.79
	K o k k u: Kr. 9.166.067.33		K o k k u Kr. 9.166.067.33

Pank võtab raha hoiule, makstes kuni 5% aastas, annab laenu ja toimetab kõiki pangatalitusi sise- ja välismaal.

J U H A T U S.

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE

7. detsembril 1939. a.

AKTIVA

PASSIVA

1. Kattevara:		1. Põhikapital	5.000.000.—
kuld: rahas ja kangides	40.914.342.38	2. Tagavarakapital	1.276.038.89
välisraha	4.266.567.07	3. Eritagavarakapital	4.122.865.94
2. Vahetusraha	1.101.804.52	4. Jooksvad kohustused:	
3. Sisevekslid:		a) pangatähed liikvel	62.898.833.—
kaubavekslid	23.381.720.51	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	2.351.588.53	valitsuse	11.886.270.27
metsatööstusl.	25.715.—	pankade	11.159.745.34
4. Laenud:		teised	5.441.492.53
valitsusele	—	5. Muud passivad	27.084.066.69
teistele *)	19.018.596.71		
5. Kinnis- ja vallasvara	3.474.257.35		
6. Muud aktivad	34.384.720.59		
	128.919.312.66		128.919.312.66

Kattevara vahetord jooksvate kohustustega: 49,41⁰/₀.

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 729.024.16.

JUHATUS

Piiritusepuhastamise vabrikute o.-ü.

Aktiva.

Bilanss 30. juunil 1939.

Passiva.

Kinnisvarad	717.730.90	Osakapital	750.000.—
Masinad, aparaadid, sisseseaded	278.098.22	Kustutuskapital	669.433.62
Väärtpaberid	297.500.—	Tagavarakapital	14.427.45
Deebitorid	83.580.19	Juhatuse deposiit	15.000.—
Kassa ja pangad	37.082.52	Kreeditorid	6.604.97
Inventar	14.215.49	Üllejäak	48.017.27
Valmissaadused, toorained ja abimaterjalid	75.320.99		
	1.503.528.31		1.503.528.31

Kulud.

Kulude ja tulude arve.

Tulud.

Kulud	256.414.99	Tulud	304.432.26
Üllejäak	48.017.27		
	304.432.26		304.432.26

Välisbörsid

	L O N D O N								
	29. XI	30. XI	1. XII	2. XII	4. XII	5. XII	6. XII	7. XII	8. XII
Dollar . . .	—	—	—	—	4.02—4.04	—	—	—	—
Saksa mrk. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soome mrk.	200.—	205.—	210.—	220.—	210.—	225.—	220.—	215.—	—
Rootsi kr. .	—	—	—	—	16.70—16.90	—	—	—	—
Daani kr. . .	20.18	—	—	20.15	20.15	—	20.18	—	—
Norra kr. . .	—	—	—	—	17.50—17.70	—	—	—	—
Latt	—	20.50	20.37	20.50	20.50	—	—	—	—
Litt	—	—	22.75	22.87	22.87	—	—	—	—
Floriin . . .	—	—	—	—	7.52—7.58	—	—	—	—
Frank	—	—	—	—	176—177	—	—	—	—
Helveetsia fr.	—	—	—	—	17.80—17.95	—	—	—	—
Belga	—	—	—	—	24.15—24.40	—	—	—	—
Liira	—	76.75	—	76.75	76.75	—	—	77.—	—
Slott	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tšehhi kr. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pengö	—	22.—	21.87	—	22.—	—	—	—	—
Eesti kroon .	—	—	16.—	16.12	16.12	—	—	—	—
Tšerv. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Peseeta . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuld p. u. .	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.
Höbe " " . .	23 ³ / ₈	23 ¹ / ₂	23 ¹ / ₂	23 ¹ / ₂	23 ¹ / ₂	23 ³ / ₈	23 ⁷ / ₁₆	23 ⁷ / ₁₆	23 ¹ / ₈
Plaat. " " .	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	B E R L I I N										
	28. XI	29. XI	30. XI	1. XII	2. XII	4. XII	5. XII	6. XII	7. XII	8. XII	9. XII
Naelsterling	9.75	9.75	9.75	9.75	9.75	9.75	9.75	9.75	9.75	9.75	9.75
Dollar . . .	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493
Soome mk. .	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05
Rootsi kr. .	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35
Daani kr. . .	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10
Norra kr. . .	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65
Latt	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80
Litt	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98
Floriin . . .	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35
Frank	55.20	55.20	55.20	55.20	55.20	55.20	55.20	55.20	55.20	55.20	55.20
Helveetsia fr.	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92	55.92
Belga	41.28	41.24	41.28	41.24	41.20	41.20	41.24	41.24	41.20	41.20	41.20
Liira	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10
Tšehhi kr. . .	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600
Eesti kr. . .	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50
Peseeta . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

J. Puhk ja Pojad suurveski saadused

11. XII 1939. a.

	Kroonid		Kroonid	
Nisupütl (hinnad on arvatud ühes valge puuvillase kotiga):			Poolsöre	100 kg 42.—
„Sampo“	100 kg	26.—	Söre	„ 43.—
„Kungla“	„	30.—	Manna	„ 43.—
„Kalev“	„	34.—	Rukkijahu	„ 18.00—19.50
„Eesti parem“	„	40.—	Rukkipütl	„ 26.00—27.00
„Granular“	„	37.—	Nisu pehme — söre	„ 26.00—43.00
			Kaerahelbed	„ 32.—

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros). 6. XII 1939. a.

J. Puhk ja Pojad suurveski:		Kroonid.			Kroonid
Jahud: rukki	100 kg	18.00—19.50	Raud, sordi	100 kg	26.00—32.00
„ püül	„	26.00—27.00	Raudvits	„	35.00—40.—
„ nisu, pehme—sõre	„	26.00—43.00	Raudplekk	„	43.00—48.—
Kaerabelbed (Herkulo)	1 kg	—32	„ tsingitud	„	68.00—72.00
A/S. Rotermanni teh.:			Raudtalad	„	28.00—32.00
Jahud: rukki	100 kg	18.50	Teras, talla, ree	„	—
„ püül	„	27.—	„ vedru	„	—
„ nisu, pehme — sõre	„	25.50—42.00	„ valu	„	—
Nisu	„	22.00—23.00	Mal'm nr. 2	„	—
Rukis	„	17.00	Inglitina	„	5.25—7.00
Kaerad, sõõda	„	—	Seatina	„	42.00—46.00
Odrad, toidu	„	13.50—14.50	Vaskplekk, punane	„	180.00—240.—
Seemned: ristkheina, pun., hil.	„	—	Vaskplekk, valge	„	160.00—200.—
„ timuti	„	—	Tsinkplekk	„	75.00—80.—
Õli, linaseemne % baas	„	24.00—25.00	Masinaõli	„	22.00—23.—
Herned, toidu, rohelised	„	20.00—33.00	„ Ameerika	„	—
Riis, Burmah II	„	—	Mootoriõli, Ameerika	„	41.00—70.—
Kartulitärklis „Supérieur“	„	30.—	„ Poola	„	—
Siirup, kartuli, 42%	„	31.00—33.00	Autoõli, Ameerika ja Daani	„	45.00—135.—
Glükoos	„	31.00—33.00	A/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-		
Margariin, kodumaa	„	77.50—85.00	teõli, tsistern	1000 kg	60.00—75.—
Kakao, Hollandi	1 kg	1.60—2.80	Tsilindriõli, Ameerika	100 „	43.00—50.—
„ Eesti	„	1.00—2.30	Nafta, Vene	„	—
Kohv, Rio, Santos jne.	„	—	Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid	„	19.00—20.00
„ Kesk-Ameerika sordid	„	—	„ Ameerika	„	—
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon	„	5.60—6.00	Bensiin, Esimese Eesti Põlevkivi-		
Tee, laht., oranž Pekoe, Java	„	5.00—5.50	tööst. segabensiin, fr. Kohtla, netto ltr.	„	—55
Sidrunid	kast	32.00—36.00	Autobensiin fr. Tallinn	„	—55
Apelsinid	„	—	A/Ü. Eesti Kiviõli benssiin „Estolin“,		
Suhkur, peenike, Inglise	100 kg	48.50—49.00	tsistern fr. Tall. ühes teedemaks.	„	—57
„ Saksa	„	—	Bensiin, I s., välisbenssiin	„	—59
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	„	—	Pesuosoda, kodumaa	100 kg	11.50
„ „ Irboska ja Narva	„	3.20—3.85	Seebikivi	„	36.00—36.50
„ „ Saksa, fr. Tallinn	„	—	Värvid, nigros., vees sulav, välism. 1 kg	„	6.50
„ „ Vene „ „	„	3.20—3.85	„ tsinkvalge, välism. 100 „	„	—57—59
Heeringad: Šoti „Matties“, I sort, tünn	„	—	„ tinavalge, „	„	—
„ Norra	„	43.00—48.00	„ ooker, „	„	16.00—23.—
Liha, sea, I sort	1 kg	00.80—00.85	Kunstväetised: fr. Tallinn ja Pärnu		
Liha, looma, I sort	„	00.34—00.60	Superfosfaat 18/20% ⁰ , inglise	100 kg	—
Õlikoogid, linaseemne	100 kg	15.50—16.25	„ „ vene	„	—
Sojatangud	„	15.75	„ „ lahti-		
Nisukliid	„	10.00	selt, fr. piir	„	6.10
Maapähklikoogijahu	„	—	Superfosfaat 18/20% ⁰ , vene kot-		
Kivisüsi, sepa, fr. Tallinn	1000 kg	—	tides fr. piir	„	7.00—7.25
Kivisüsi, auru, fr. Tallinn	„	—	Toomasjahu 15 ¹ / ₂ % ⁰	„	—
Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr.	1000 kg	75.00	Segafosfaat 22/23% ⁰	„	—
Kütteturvas (A/s „Eesti Turbat.“)	„	10.50	Eesti fosforiit 25/27% ⁰	„	—
Turbabrikk fr. vagun Tootsi jaam	„	14.50	Kaalisool 40% ⁰	„	12.70
Põlevkivi, netto	„	9.00	Kainiit 14% ⁰	„	—
Kütteõli, netto	„	58.00	Lubisalpeeter 15 ¹ / ₂ % ⁰	„	16.55
Raskeõli A. B. C.	100 kg	7.25	Tšiilisalpeet. 16% ⁰ (terakujuline)	„	17.35
Estobituumen A. B. C. D. E. F.			Lubiamoonsalpeeter 20,5% ⁰	„	18.85
„ tünnid br.	„	9.75	„ 16% ⁰	„	15.25
Asfaltemulsioon	„ netto	10.25	Väävelhappuammoonium 20,6% ⁰	„	16.75
Asfaltmastiks	„ „	5.75	Põllukips, jahvatatud, fr. Irboska	„	—
Katuselakk, vaatides,	„ br.	10.25	Tsement		
Fenolaat,	„ netto	5.25	Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere	5.30	
Karboliiineum „Estokarboliiineum“			paberkottides	2.70	
A. B. C. netto	„	8.75—11.75	Kriit, pestud	100 kg	5.20
Raualakk, netto	100 kg	16.75	Kivitorv	„	14.00—22.50
Immutusõli D. C., netto	„	6.75—7.75	Puutorv	„	20.—
Maanteeõli	„	5.80	Lubi, Tallinn,	1000 kg	35.—
Viljapu-karboliiineum, netto	ltr.	00.25	„ fr. Tamsalu	„	22.—
Mootorpetrooleum,	kg	00.16	Kips, krohvimise, fr. v. Irboska	„	30.—
Mootornafta	„	0.11,5	„ krohvimise, fr. v. Tallinn	„	40.00—42.00
Diiselnaftha	„	0.11,5	Telliskivi, I s., fr. Tallinn	1000 tk.	42.—
Putukamürk „Puttox“	„	1.50	Silikaat, I s., fr. vabrik	„	37.—

		Kroonid	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
Tulitikud, originaalkast (5000 toosi)	kast	125.—		
Tallanahk, Eesti nahast	1 kg	2.80		
Tallanahk, Ameerika, I s.		2.80—3.20		
Linaseemneõli	100 kg	83.00—84.00		
Värnits	100 kg	84.00		
Piirit., puh., eksp. (ekskl.v.) fob Tall. hl/alk.	45.00—50.00			
Paber, rotatsiooni	100 kg	23.20		
Puuvillane riie, Bjas, netto	mtr.	0.52—0.62		
" " Mitkal "	"	0.40—0.53,5		
Lambavill 6. XI 1939. a.				
" I sort	1 kg Kr.	6.25		
" II "	" "	4.95		
" III "	" "	3.25		
Või. 4. XII 1939. a. Tendents: rahulik.				
1. sort 1 kg Kr.	1.86, mis on tulnud sisse 27. XI—3. XII			
Kaseiin 27. XI 1939. a.				
Toorkaseiin I s.	1 kg fr. piimatallitus.	Kr —.18		
" II "	" "	" —.16		
Tendents: " kindel.				
Lambaliha 1. XII 1939. a.				
Eksporditava värse lambaliha hind Tallinna tapamajades headuse järgi	100 senti kg.			
Peekonsigade nädalahinnad Tallinnas 4. XII—10. XII 1939.				
Peekonsigade tapakaal:				
	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	100	95	89	
55,5—59 "	95	91	85	Siseturu-
72,5—75 "				hinnad
75,5—80 "	91	87	84	
Elussigade hindadeks noteeriti:				
110—120 kg raskused	70 s. eluskaalu kg.			
121—160 "	" " " "	78	"	"
161 ja raskemad	70 "	"	"	"
Kanad. Tendents: eksportmunadel vaikne.				
1. XII 1939. a.				
1 kg eksportmune fr. kogumispunkt	Kr.	1.35		
1 " siseturumune "	"	1.30		
Piim. 4. XII 1939. a.				
Talupidajate poolt müüdava piima hind Tallinnas ühe liitri eest:				
I valiku rööskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües		14 s. ltr.		
I valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües		13 " "		
II valiku rööskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües		12 " "		
II valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües		11 " "		
Juust 4. XII 1939. a. Tendents: kindel.				
Juustu hinnaks noteeriti ilma riikliku juuremaksuta fr. Tallinn:				
Sissetuln. juustu vanadus peab olema vähem. 120 päeva				
Eksportjuust:		Siseturujuust		
Šveitsi juust kuni 80-kg ratas ja üle				
sort 12 A	120 senti kg	130 s. kg	Šveitsi 1.10—1.25	
" 12 B	117 " "	127 " "	Edami 1.00—1.10	
" 11 A	108 " "	118 " "	Backst. 1.00—1.10	
" 11 B	105 " "	115 " "	Tilsiti 1.10—1.15	
" 10 A, B, C	100 " "	100 " "		
Konserv. 35% rasva	100—110			
45% "	130—160			
50% "	170			
Lina d. 1. XII 1939. a. Tendents: kindel.				
Lina kokkuostuhinnad sentides ühe kg eest franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad Põllutööstusministeeriumi lina väljaveo kontrolli nõuetele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise poolest):				
Lina, ristna R			150	147
hoffsdreiband HD			141	138
dreiband D			132	129
ordinäärdreiband OD			123	120
liivi ordinäärdreiband LOD			114	111
takupraak H			105	102
Takud				
" I	1 kg	98		
" II	"	88		
" III	"	78		
" ehituse	"	15—20		
Kartulid: 4. XII 1939. a. Tendents: kindel.				
1. Söögikartul:				
Virurannal				
Läänerannal	kv. Kr.	—		
raudteejaamades	" "	3.30—3.50		
2. Seemnekartul: „Majesteet“	" "	—		
„Eesti kollane“	" "	—		
„Varajane kollane“	" "	—		
„Jorgi hertsog“	" "	—		
Seemnekartuli hind 100% ekspordikõlvulise valiku eest vastavalt tunnustamise klassile.				
3. Tööstuskartul:				
tärglisevabrikuis	14—15	tärglise kg		
Põhja-Eesti piiritusevabrikuis	15—17	" "		
Lõuna-Eesti	—	" "		
Kalad. 4. XII 1939. a. Ekspordikõlvulised fr. rannik.				
Lõhe marjaga, värske, kaal alat. 6 kg.	kg snt.	—		
Lõhe niisaga, värske, kaal alat. 6 kg.	" "	—		
Tendents:				
Angerjas, elus, rändangerjas, kaal alates 400 g	—			
—do— elus paigaangerjas	kg snt.			
Tendents: kindel				
Koha, värske, alates 38 cm	Tend.: kindel	" "	65	
Koha, kaal 1—3 kg	" "	" "	90	
Haug, elus, sumpades kg	" "	" "	50	
Haug, mere, värske, valik 1—3 kg	Tend. kin.	" "	45	
Haug, järve, "	" "	" "	43	
Ahven, värske, alat. 150 gr	" "	" "	20	
Tursk, " " 1 kg fr. Tall. „äraoot“	" "	" "	8 1/2	
Aiasaadused. 24. XI 1939. a.				
Õunad: ekspordikõlvulised, fr. Tallinn, pakkimiskuludeta fr. kokkuostupunkt:				
sügissordid			—	
Tendents:				
talvesordilised			—33	
Tendents: püsiv				
Tööstusõunad, Antonovka-sordilised			—	
õunad			—	
Tendents:				
Jõhvikad: ekspordikõlvulised, franko kokkuostupunkt, pakkimiskuludeta			—18	
Tendents: püsiv.				
Kurgid: konservitud, plekkoosid 5 kg fr. ladu Tallinn			2.70	toos
Tendents: rahulik.				
Sigurid: ekspordikõlvulised, fr. kokkuostupunkt, pakkimiskuludeta			—27	
Tendents: äraootav				
Sibulad: ekspordikõlvulised, fr. kokkuostup.			—15	
Tendents: püsiv.				
Toornahad 1. XII 1939. a.				
Hinnad on maksavad vastuvõtupunkt 4. XII—10. XII 1939. a.				
Hobusenahad: soolatud, 17 kg ja üle;				
värsked 20 kg ja üle	Kr. 10.—	tükk		
soolatud, alla 17 kg; värsked, alla 20 kg	" "	6.50	"	
praak	" "	3.50	"	
Tendents: selgusetu.				

Veisenahead:

värsked I	Kr. —80	kg
„ II	„ —70	„
„ praak	„ —55	„
soolatud I	„ —96	„
„ II	„ —87	„
„ praak	„ —70	„

Tendents: selguseta

Vasikanahad: kerged, värskelt kuni

3½ kg ja kuivad	„ 4.25	tükk
rasked, värskelt kuni 3½ kg ja üle	„ 1.35	kg
praak	„ 2.60	tükk

Tendents: kindel.

Lambanahad:

I OJ	Kr. 4.10	tükk
II J	„ 3.50	„
III L	„ 2.75	„
IV K	„ 2.25	„
V praak	„ —80	„

Tendents: kindel.

Karusnahad 1. XII 1939.
fr. vastuvõtupunkt.

I. Kasvanduse karusnahad Kr. — tk.

II. Jahi karusnahad:

metsjänes, täisväertuslik (¼)	„ 0.40	„
punane rebane (¼)	„ 16.—	„
tuhkur (¼)	„ 5.75	„
nirk (¼)	„ 3.—	„
orav (¼)	„ —.50	„
naarits (¼)	„ 17.—	„
mägra (¼)	„ 4.—	„

Tendents: selguseta.

III. Hõberebasenahad:

1) mustad ja tumedad, täisväert. (1/1) Kr. 36-80 tk.
2) ¼ hõbe „ (1/1) „ 44-90 „
3) ½ „ „ (1/1) „ 53-100 „
4) ¾ „ „ (1/1) „ 64-120 „
5) täishõbe, täisväertuslik „ (1/1) „ 69-130 „
6) vigastatud „ — 27-70 „

Tendents: — selguseta.

Metsamaterj. hinn. fr. laduplats Tallinn.

Palgid: kuusk ja mänd	thm. kr.	—
Plokk-palgid	„ „	—
Paberipuud — sulfiit	r.-m. „	—

Paberipuud — sulfaat, fr. Kehra
laduplats, 75% kooritud r.-m. kr. thm. —

Paberipuud — sulfaat, fr. Kehra
laduplats, 30% kooritud —

Prussid thm. „ —

Saetud materjal: plangud +
25% laudu: alus 7'':

„ kuusk u/s	„ „	—
„ „ IV sort.	„ „	—
„ mänd u/s	„ „	—
„ „ IV sort.	„ „	—

Kastilauad „ —

Krohviistud tk. „ —

Liiprid 25 cm × 25 cm × 272 cm „ „ —

Tendents:

Prahid.

Lina

Tallinn — Stettin	1000 kg	Rmk. 15.—16.25
„ — Gent	1016 „	sh. —
„ — Dundee	„	„ —

Puumaterjalid. Standard

Tallinn — London	„ sh.	—
„ — Hull	„ „	—
„ — Manchester	„ „	—
„ — Grangemouth	„ „	—
„ — Belfast	„ „	—
„ — Dundee	„ „	—
„ — Antwerpen	„ „	—
„ — Gent	„ „	—
„ — Rotterdam	„ „	—
„ — Amsterdam	„ „	—

Segakaup.

Tallinn — Stettin	1000 kg	Rmk. 12.00—45.—
„ — London	1016 kg	sh. —
„ — Stokholm	1000 kg	Rkr. 12.00—90.—
„ — Stettin, või	tünn	Rmk. 1.50
„ — London	„	sh. —

Kartulid.

Tallinn—Stokholm	1000 kg	Ekr 13.—
----------------------------	---------	----------

Toiduainete turg

London.

Bacon, kaal 112 Ingl. naela. maks. hind sh. 115/-

Nisu, kaal — 496 Ingl. n. = 225 kg.

Northern Manitoba	sh. 29/6
Rosario Santa Fe	—

Jahu, kaal — 140 Ingl. n. = 62,5 kg

Good Canadian 4 X—1. XI	sh 12/-
-----------------------------------	---------

Odrad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg „ 6/-
4. X—1. XI

Kaerad, „ „ „ „ = 50 kg „ 6/6—6/9

Linad, cif per tn. Dundee 6. IX—1. XI

Livonian, Basis Risten	£ 90
----------------------------------	------

Manchester.

Või.

Eesti	maks. sh. 145/-
-----------------	-----------------

Hamburg.

Nisu.

Sisemaa, 50 kg eest	§ noteerimata
Manitoba I, cif 100 kg eest term. „	„
Hard Atlantic	„

Rukis, 1000 kg eest.

La Plata, Hamburgis.	sh. „
„ „ Amsterdamis.	„ „

Suhkur.

Toores	sh. „
Belgia	„ „
Hollandi	„ „

Riis, Burmah II Rmk. „

NARVA LINAKETRAMISE MANUFAKTUUR

KONTOR: TALLINN, PÄRNU MNT. 11. TEL. 442-33, 442-34

Valmistab linaseid riideid:

PESU-, VOODI-, LAUA-, KLEIDI-,
MÖÖBLI-, KÄTERÄTIKU- jne. ning

uuemates mustrites:

PÄEVATEKKE, PÕRANDAVAIPU,
VOODIESISEID VAIPU, PÕRANDA-
RIIDEID ●

Müügil kõigis suuremates manufaktuurärides
üle maa ●

A/S. „ROTERMANN'I TEHASED“ TALLINNAS

end. Chr. Rotermann
asut. 1829. a.

TERAVILJAVESKID

SUURPAGARITÖÖSTUS

EHITUSRAUA-OSAKOND

AUTO - OSAKOND

OSAKONNAD: TARTUS, VILJANDIS, NARVAS, PÄRNUS

„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, LEVINUIM JA LOETA-
VAIM PÄEVALEHT EESTIS, SUURIM
NING KASULIKEM KUULUTAMISE LEHT

„LASTE RÕÕM“

- LOETAVAIM LASTE AJAKIRI

SUURED NING TÄIELISED

RAAMATU- JA KIRJUTUS- MATERJALIDE KAUPLUSED

KIRJANDUSE- JA PABERILAOD

TÄIELISIM

GRAAFIKATÖÖSTUS

TRÜKIKODA TSINKOGRAAFIA

LITOGRAAFIA KÖITEKODA

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS

TALLINN, PIKK TÄN. 2, OMA TELEFONI KESKJAAM NR. 428-83